

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY HÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI KAPITÁLY

FELMÉRŐ SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNY
KIADÓTULAJDONOSOK: MOFFMANN ÉS KRISZTOVITS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAO-UTCA 44.

Békességet!

Talán soha keserűbb karácsonya nem volt még nemzetünknek, mint ez a mostani. Minden szív színiültig tele van érzésekkel és annak ki-kítőre hangja elárulja a belső háborúgást. Karácsony békességre hívó evangéliuma de messze távozott tőlünk. Mindem nap újabb sérelem az egyetemes emberi jogokon, minden nap újabb kigunyolása a nemzeti értékeknek.

Csodálkozhatunk-e hát, ha ezek a kölcsönös sérelmek közöttünk legalább megteremtették a pártok békességét, egységét. — Odaálították a nemzeti érdekek védelmébe a szociálistát s egyetemes emberi jogokért lelkesülni megtanították a polgári elemet. Leszűrődött igazságok gyanánt maradnak meg ezek a gondolatok bennem kolozsvári utamból, ahol az ország minden részéből összehozták a pártok ajkáról ugyanazon kifakadás hangját lehetett hallani szerencsétlen helyzetünk felett, melyet egy minden magasabb erkölcsi igazságot kigunyoló, egy nemzet szellemi és anyagi értékeinek elpusztítására irányuló gyáva kapzsiság ellenségeink részéről reánk zúdított. A fájdalomnak, keservnek, jajnak ez a közös érzése teremtette meg legalább magunk között a karácsonyt, a békességes együttműködést.

Annyivál diszonánsabb volna, ha valaki akár Debreczenben, akár másutt ünneprontásra vállalkoznék s a karácsonyi békességet bármiféle személyi motívumokból és affektusokból kifolyólag megbontani akarná. Nekünk még sokáig szükségünk lesz most a karácsonyra nagy nemzeti és egyetemes erkölcsi értékeink megvédésére.

Hála mindazon pártoknak, melyek ezt az egységet megteremtették. Sajnos, a tiltakozások ideje reánk nézve is elkövetkezett. — Tudja meg tehát mindenki, hogy szükség is van erre az egységre. Nem az ugysis gyanuba kevert nemzeti idealizmus vezessen pusztán erre, hanem az, ami a szociáldemokrata párt állásfoglalásában kifejezésre jut: egy szerencsétlen ország elnyomott igazságának megvédelmezése, kapitalista osztályok korrumpurális vágyával szemben küzdelem a demokratikus népjogokért. Én szeretném, ha a fentemlített tiltakozások pártkülönbség nélkül, mindenki jelenlétében történhetnének, amit egyesít az ilyen tiltakozó gyűlés Kolozsvárt az erkölcsi világrend minden védőjét.

Hogy a sors haragja, mely bennünket most sújt, mikor fáradsz el, nem tudjuk. De

bizonyos, hogy ha magunk között békességet tudunk fentartani, akkor várhatjuk csak azt a nagy karácsonyt, mely a világ békességét is meghozza. Békességünk igazságunk felől

meggyőződésünk bizonyossága lesz, az emberiség egyetemes erkölcsi felfogásán alapuló igazságnak pedig győznie kell.

Lenz Géza dr.

A románok megszállták Kolozsvárt

Kolozsvár, december 24. Ma délelőtt 11 órakor mintegy 3000 emberből álló két román ezred Gerescu tábornok vezetésével ünnepélyesen bevonult Kolozsvárra. A város bejáratánál Haller Gusztáv polgármester fogadta a románokat és átadta nekik a várost. A románok zeneszóval vonultak be. A bevonulás óriási izgalma keltett a város lakosságában.

Kolozsvár, december 24. Ma reggel 9 órakor jelent meg az első reguláris román csapatok által előküldött lovasőrszázad Kolozsvár utcáin. — A román lakosság hangos ürrá-kiáltásokkal fogadta őket. — Délelőtt 10 órakor érkeztek meg a környékbeli községek román kiküldöttei, akik hatalmas román trikolorokkal vonultak be a városba és Nagy-Romániát éltették. A Mátyás király-szobor előtt félkörben helyezkedett el a kolozsvári román intelligencia és a Kolozsvárott levő román tisztikar.

Délelőtt 11 órakor hangos zeneszóval kezdte meg bevonulását a román megszálló csapat az apahidai állomáson, ahol összpontosítottak a Marosvásárhelyről, Tordáról és Désről Kolozsvár felé vonult csapatokat, a melyek gyalog jöttek be a városba. A román nemzeti tanács küldöttsége eléjük ment és velük együtt jött be. A menet élén Neculcea és Gerescu tábornokok jöttek a táborokkal. A tisztek a Mátyás király-szobor elé mentek, ahol üdvözlő beszédekkel fogadták őket. Az első beszédet Proseanu Tulliu görög keleti esperes tartotta, aki örömmel köszöntötte a román testvéreket a város tálai között és megáldotta seregeiket. Utána a görög katolikus egyház képviselője, Simu dr. tartott üdvözlő beszédet, majd Pop Gyula főhadnagy a román nemzeti gárda, Tellian őrnagy neje a román asszonyok és Dantea dr. főhadnagy az egyetemi hallgatók nevében üdvözölték a megszálló csapatokat.

Az üdvözlő beszédre mind a két tábornok válaszolt; elsőnek Neculcea tábornok, aki többek közt ezeket mondta:

— Egyek vagyunk, kéz kézben dolgozunk tovább. Üdvözlöm és örömmel köszöntöm azokat az anyákat, akik olyan fiaikat szültek, akik ezt a mai napot megélhették. —

Beszédét Nagy-Románia, Ferdinánd király és a román nép éltetésével fejezte be.

Gerescu tábornok azt hangsúlyozta, hogy a román nép jószívű, becsületes nép. — Fölvívta a románságot, bizonyítsák be az ellenség földjén azt, hogy ők mindig igazságszerető és becsületesen jártak el, legyenek méltók arra, hogy egy szabad és független ország fiaj lehetnek.

A magyar lakosság hangulata rendkívül nyomott. Az 1848-iki eseményeket emlegetik, amikor ugyancsak karácsony szombatján vonultak be az ellenséges csapatok Kolozsvárra. A magyarok közül nagyon kevesen járnak az utcán, ezek is letűntek a nemzetiszíni kokárdát, nehogy összeütközések támadjanak.

Haller Gusztáv polgármester, aki a megszálló csapatok elé ment, ma reggel felhívást adott ki, melyben nyugalomra inti a lakosságot és ügyelmezteti őket arra, hogy a román tábornok kijelentette, hogy minden fegyveres chenszögülést vagy a kiadott parancsok elleni remutenciát rögtönítélő bíraskodás útján haráttal büntetnek.

Francia megbízott Kolozsváron

Kolozsvár, december 24. Apáthy István főkörmánybiztos táviratot kapott Vyx francia alezredestől, amely szerint egy francia tisz meg Kolozsvárra, a fegyverszüneti szerződés pontos végrehajtásának ellenőrzése végett.

A románok lefoglalják az erdélyi aranybányákat

Bukarest, december 24. A román kormány elhatározta az abrudbányai, körösbányai és verespataki aranybányák lefoglalását. Bukarestből már tegnap elindult egy társaság a bányák átvételére.

Az idegen csapatok inváziója

A hadügyminisztérium sajtóosztálya jelenti az ország területén levő idegen csapatok helyzetéről:

Csehek: Szentől északra saját őrséink egy cseh járőrt visszavertek. Szepesváraljáról a csehek eddig ismeretlen okból Lőcsére vonultak vissza, onnan azonban december 20-án ismét megszállották Szepesváralját.

Kozmann Gusztáv és Társa modern fényképészeti műterme
Debreczen, Ferenc József-ut (Piao-utca) 44. szám. — Telefon 3-20.

Aranybányák lefoglalása
3. fél 6 és 8 órákor.

Az új északi demarkációnélküli vonal

Budapesti tudósítónk táviratozza Vyx alezredes, a Budapesten időző francia fegyverszüneti bizottság főke, a következő ábrát intézte Károlyi Mihály miniszterelnökhez:

Kegyelmes Uran!

Van szerencsém Nagyméltóságodnak tudomására hozni a december 3-iki 89. F. számú közléseim kiegészítéseként a szövetséges keleti hadseregének parancsnokló főbörnökától kapott utasítás szerint a *csch-szlovák állam által követelt határokat, mint a szlovák föld történelmi határait*, melyek a következőképpen állapították meg:

1. Magyarország jelenlegi északi határa.
2. Magyarország nyugati határa a Dunáig.
3. A Duna folyam az Ipoly torkolatáig.
4. Az Ipoly folyó Rimaszombattól, E város Szlovákorszáig.
5. Egyenes vonal Rimaszombattól az Ung folyó torkolatáig.
6. Az Ung folyása az uezsoki magastáig.

A végleges határokat csak a békekonferencián a szövetségesek fogják egyetemes megállapítani.

Kérem Nagyméltóságodat, hogy mostantól kezdve a magyar csapatok a 3., 4., 5. és 6. pontokban megállapított vonalra vonasának vissza.

Fogadja Nagyméltóságod nagyrabecsülésem újabb megnyilvánulását.

Vyx.

A kormány az igazságügyminiszterrel jegyzőket készített el, melyben titakozik elsősorban a történelmi tények illető félremagyarázása ellen.

A szerbek megszállták a Muraközt

Nagykanizsa, december 24. A szerbek megszállták a Muraközt. Bevonultak Csáktornya, Kiszabákára és Murakirályra. — Hír szerint Nagykanizsát is meg fogják szállani.

Juhász Nagy Sándor beszámolója

Megajakult az Országos Földműves Népszövetség

Vasárnap délelőtt Juhász-Nagy Sándor dr. államtitkár, a hajdusoboszlói kerület képviselője, Hajdusoboszlón rendkívül nagy számban megjelent résztvevőkből álló népgyűlés előtt beszámolót tartott.

Beszámolójában elsősorban részletesen ismertette a függetlenségi párt programját, amely követeli a népköztársaság megszilárdítását, tiszta népuralmat minden intézményünkben, a népek világszövetségéhez való csatlakozást, Magyarország föderaliztikus köztársasággá alakítását, modern szociális szellemű közigazgatást, a hadi nyereségek lefoglalását, a hadi terheknek a nagyvagyongra háritását, új gyakorlati irányu demokratikus közoktatást, a közegészségügy gyökeres reformját s sok más szociális reformot.

Helyes irányba terelni a magyar politikát csak úgy lehet, ha megszervezzük a föld népet. A kisgazda, földművelő, napszámos, mezőgazdasági cseved és munkátömeg legyen olyan szilárd alap, amelyen az egész államhatalom elhelyezkedhetik. Magyarországon földműves demokráciát kell teremteni. Ez a megszervezett politikai hatalommal felruházott, gazdaságilag egerősített, szövetkezetekben tömörített, szakszerűen képzett és kiiskoláított, egyintal a tiszta demokrácia és a progresszív haladás eszméiről felvilágosított földműves nép vegye kezébe az ország sorsának intézését, amire tulnyomó számbeli fölényénél fogva hivatott. — a többi foglalkozási ágakkal barátságos és megértő együttműködésben.

A szociáldemokrata párt földbirtok tervezetének minden tételét elfogadja, ami a reform nérvét illeti. Azonban a keresztülvitel módját tekintve kifejezetten a magántulajdon alapján áll, de nem örökbérletet, hanem tulajdont akar a földnélküli népnek adni.

Az óriási lelkesedéssel fogadott beszéd után a népgyűlés egyhanguan kimondta az Országos Földműves Népszövetség megalakítását, amelyhez csatlakoztak az iparosok, a szociáldemokrata földműves szervezetek és Balmazújváros népe nevében az ismert nevéű népvezér Pokrócz Ferenc is.

A népgyűlés végül Juhász-Nagy Sándor dr. iránt bizalmát fejezte ki és Károlyi Mihály miniszterelnököt és a Károlyi-pártot táviratilag üdvözölte.

Elkészült a földreform-javaslat

Buza Barna miniszter törvénytervezete

Budapesti tudósítónk jelenti: A tegnapi minisztertanácsban Buza Barna földművelési miniszter előterjesztette a földreformra vonatkozó törvény tervezetét.

A tervezet szerint az államnak korlátlan kisajátítási joga van minden köz- vagy magántulajdonban levő és 500 katasztrális holdnál nagyobb kiterjedésű földbirtoknak 500 holdon felüli részére, illetve ott, ahol a földre nagyobb szükség van, 200 katasztrális holdnál nagyobb részére is. A 200 holdnál kisebb földbirtokot nem lehet kisajátítani. Tulajdonostársaknál minden tulajdonostársnak joga van az 500, illetve 200 katasztrális holdra, de csak olyan földbirtokra nézve, amely 1918. november 1. előtt telekkönyvileg az illető tulajdonos nevében állott. A tulajdonoson kívül minden nagykoru geyrmeke is megtarthat 500, illetve 200 katasztrális hold földet.

A kertek és erdők nem esnek fölösztás alá. Szőlőbirtokokból az 50 katasztrális holdon felüli rész szintén kisajátítható. A kisajátítás föltételei a földbirtok kisajátításával azonosak.

A városok és ipartelepek közelében egy fél katasztrális hold területi házhelyek, legfeljebb 1 holdnyi családi kertek, legfeljebb 3 hold

munkásbirtokok és legfeljebb 10 holdnyi területű kerti kis birtokok is létesíthetők. Családi kisbirtokok szervezésére, földbirtokának család kisbirtokká kiegészítésére igénye van minden magyar állampolgárnak, aki a törvény életbelépte előtt földműveléssel foglalkozott és akinek nincs családi kisbirtoknak megfelelő földbirtoka.

A kisbirtok szervezésére csak annak van igénye, aki gazdasági akadémiát végzett és mint gazdatiszt, vagy önálló gazda 5 évig működött. Ha gazdasági akadémiát nem végzett, de mint gazdatiszt 15 évig működött.

Háztelket és kertbirtokot szerezhet minden olyan nagykoru magyar állampolgár, aki mint ipari munkás, köz- vagy magánalkalmazott, szőlőmunkás, belterjes mezőgazdaságban dolgozó munkás működik és sem kertje, sem földbirtoka nincsen.

A közoktatási tárca válsága

Budapesti tudósítónk táviratozza: Károlyi Mihály miniszterelnök a tegnapi estmi minisztertanács határozata alapján Apáthy István erdélyi főkörmánybiztosnak ajánlotta föl a vallás- és közoktatásiügyi tárcaát. Apáthy ma reggelis megmondolási időt kért. Ma délután megérkezett Kolozsvárról Apáthy válasza, amelyben kijelenti, hogy a neki felajánlott tárcaát a jelen körülmények között semmi esetre sem fogadhatja el. Elhatározását azzal indokolta meg, hogy ő, aki anynyira exponálta magát Erdély magyarsága érdekében, nem hagyhatja ott Kolozsvárt abban a pillanatban, amikor az első román katonaság a város falai között megjelent, mert ez mintegy szökésnek tünhetnék föl. — Kifejezi azonban azt a hajlandóságát, hogy később, ha a kormánynak szüksége volna a munkájára, készséggel rendelkezésre áll, egyelőre azonban Kolozsvárhoz köti a köteleesség.

Apáthy válasza után Károlyi miniszterelnök ismét tárgyalásokba bocsátkozott Balogh Ernő miniszterelnökségi államtitkár, akinek már tegnap este fölajánlotta a közoktatásiügyi tárcaát. Balogh azonban kitért a megbízás elől. A miniszterelnök most Kunfi Zsigmond népjóléti minisztert fogja fölkeríteni a kultuszminiszterségre. Ha Kunfi erre hajlandó lesz, akkor az ő helyére egy szociáldemokrata politikus jön.

Mért mondott le Lovászy?

A M-g írja: Lovászy Márton vallás- és közoktatásiügyi miniszter már szombaton délután bejelentette lomndását a miniszterelnöknek. Szombaton történt ugyanis a minisztertanács előtt, hogy a svájci utjáról visszatér Eszterházy Mihály gróf beszámolt külföldi benyomásairól Károlyi Mihálynak. A tanácskozásba a miniszterelnök Lovászy Mártont is belevonta. Eszterházy részletesen elmondta svájci tapasztalatait és előadása megerősítette azt az eddig is táplált véleményét, hogy az entente a kormány mostani összetételével szemben nagyfokú animozitással visetetik — Lovászy miniszter ekkor teljesen igazoltnak látta eddigi aggodalmait és nézeteit és azt kívánta, hogy ya kormányban a demokratikus és progresszív elvek elejtése nélkül olyan válto-

URANIA

Szerda Csütörtök
December 25-26

A NŐMÁKÁZ
Dráma 4 felvonásban.
Főszereplők:
Mária Meyen
Leopold Kramer.

APOLLO

Szerda Csütörtök
December 25-26

Amerikai film.
A FÉLKÖZVELEMŐ
színmű 4 felvonásban.

Arany Bika mozi

Szerda Csütörtök
December 25-26

Erich Keiser Tietz és
Lya Mara főszereplésével
Hűségeskü
filmregény 4 felvonásban

Az előadások minden
mozgóban
3, fél 6 és 8 órakor.

Arckp

zár következzék be, amely lehetővé teszi, hogy az erente és Magyarország közötti viszony jóijön létre.

Készül az új véderőtörvény

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A hadügyminisztériumban az új véderőtörvény előmunkálataival foglalkoznak. Ez az új törvény nemcsak a védkötelezettség alapelvei és a hadsereg szervezetének szempontjából fog elütni a régi véderőtörvénytől, hanem egész szellemében a modern állami és szociális élet vezérmotivumai fognak dominálni benne. Az új törvényes rendelkezésekben az a főrekvés fog a legteljesebb mértékben érvényre jutni, hogy a belső rend fentartására és a szabadságjogok megővésére annyira szükséges fegyveres erőben való szolgálat és a haderő állandó jellege a nemzeti érdekekkel tökéletes összhangban legyenek.

A magyar hadsereg új jelvényei

A hadügyminisztérium elrendelte, hogy a népköztársaság hadseregének jelenleg tényleges szolgálatot teljesítő tisztjei és katonái jelvényeire láttassanak el, amely „A Magyar Népköztársaság Hadserege” felírást tartalmazza. A jelvényt a sapkarózsa helyén, a zubbonyon és a köpenyegen fogják viselni.

Meg kell nehezíteni a szinpadra jutást

Forrongás a vidéki színészetben

A forradalom vihára a szinfalak festett világába is elhatolt s a rendes időben sem esendes színésznap úgy zsongott, mint egy felborult méhkaptár. Az őszi színészközgyűlésre megválasztott színészképviselőket a leg-radikálisabb utasításokkal látták el. Elhangzott a jelszó, hogy a színészegyesület vezetőségébe csupa új embert, lehetőleg kis embert választanak be. Színészek és kóristák jussanak valamennyi tanácsosi méltóságba. Szinigazgató nem kell, mert az igazgatók, mint munkaadók, a tanácsban csak a maguk érdekét védtek, pedig az igazgatók érdeke homlokegyenest ellenkezik a társulat tagjainak az érdekével. Így érveltek a színészek, kivált a kardalások s ezt az érvelést a szociáldemokrata párt okfejtéséből vették át, a nélkül, hogy a színészet különleges helyzetével számoltak volna.

A képviselők elutaztak s a közgyűlés a viharos érdeklődés jegyében folyt le. Kibuklatták az elnökséget és sem az új elnökségbe, sem az új tanácsba egyetlen szinigazgatót se választottak be. A legnagyobb igényekkel a katonai szolgálatból hazatért színészek léptek fel s a leg-radikálisabb javaslatokat a szegedi színház küldöttei terjesztették be. Amnyi volt az elvégezni való, hogy el sem készülhettek vele s a végleges intézkedéseket a jövő évi márciusi közgyűlésre halasztották. Nehogy azonban a márciusi közgyűlés — esetleg új küldöttekkel — szembe helyezkedjék a mostani közgyűlés irányelveivel, kimondták, hogy az őszi közgyűlést nem rekesztik be, hanem csak felfüggesztik s márciusban folytatják s így természetesen a szintársulatok a

márciusi közgyűlésre nem választhatnak új képviselőket, hanem ugyanazok a küldöttek utaznak Budapestre, akik az őszi közgyűlésen résztvettek.

Az új tanács azonban okult az őszi közgyűlés nagy zűrzavarából s ezért most már előkészíti a márciusi közgyűlés napirendjének pontjait. Azt akarja, hogy már kialakult véleményeket tárgyaljanak. Ezért köriratban felhívja a szintársulatokat, hogy beszéljék meg a vágyaikat, céljaikat, vitassák meg a színészet javát célzó új gondolatokat s írásban terjesszék be Budapestre a tanácshoz. — Ott rendezik, csoportosítják a javaslatokat s összefoglaló ismertetésben terjesztik be majd a márciusi közgyűléshez. Ugy tudjuk, hogy a márciusi közgyűlés a színészet legégetőbb kérdései közé az alábbi két pontot is fölvetették:

Az ország részleges katonai megszállása sok szintársulatot a lét és nemlét küszöbéhez sodort. Ugy lehet, a jövődő megkisebbedett Magyarország a szini pálya páratlan tulzsufaltságával jár karöltve. A már működő színészek természetesen nem írszatók meg foglalkozásuktól, de az időelőtti tömeges nyugdíjaztatást a nyugdíjintézet sem bírná el. A krízist valahogy majd megusszák, de okólni kell a tanulságaiból. Meg kell nehezíteni a szinpadrajutást, nehogy a tehetségtelenek nagy tömege veszélyeztesse a hivatottak megélhetését. Hát megvan a biztos módszer. Zárják be a sok zugszínésziskolát, ahonnan nagy urak és nagypénzü emberek szép arcu, csinos alakú tehetségtelen barátnői áramlanak a rivaldafény hüvkörébe. Ne legyen más színésziskola, mint a szinművészeti akadémia és a színészegyesület iskolája, ahol rostálják a növendékeket és csak az igazi tehetségeket juttatják a felsőbb osztályokba. Így csakhamar megszűnik a tulzsufaltság.

Ez a szigorú rosta a színészetnek mostani lesüllyedt nivóját is felemeli. Nem abban rejlik a színészet elposványosodásának oka, amiben a Vigszínház igazgatói látják. A Faludiák szerint a nivó azért süllyed, mert megszüntették a szerepköröket. Az énekes színészmint bonviván, holnap mint siheder lép a szinpadra. A drámai hős vigjátéki kikapós férjeket játszik. Ugyanígy bannak a hősnőkkel, szendékkel, maivákkal. Talán egyedül az operettprimadonnának van még körvonalazott szerepköre s ez is csak azért, mert a primadonnák rátartik s mindjárt szerződésbontással fenyegetőznek, ha nem kapják meg a legjobb szerepet.

A Faludiáknak nincs igazuk. A mai nivó akkor is alant járna, ha szigorú szerepkörök volnának. Mert ma sok rossz primadonna, sok rossz bonviván, sok rossz hős és egyéb szerepkörhöz nem kötött, de mégis szerepkört betöltő zínész és színésznő lábatlankodik a magyar szinpadokon. . . . De ez már több a riportnál s mi ezuttal a riport körén túl nem megyünk.

Amerikában kikiáltották a zsidó köztársaságot

Hága, december 24. Newyorki távirat szerint Phiadelpiában vasárnap volt a zsidó kongresszus, melyen az Egyesült Államok területéről 3 millió zsidó jelent meg. A kongresszus

elhatározta, hogy megalakítottnak mondja ki a zsidó köztársaságot, Anglia fenhatósága és a népek szövetségének felügyelete alatt. A zsidó állam a békekongresszuson képviselve lesz.

A gárdacsapatok leverték a berlini matrózlázadást

A harcokban hír szerint 70 ember meghalt

Berlin, december 24. A berlini matrózok tegnap este puccsot kíséreltek meg a népkormány ellen. A matrózok, akik valamennyien Liebknecht hívei, megkísérelték, hogy a birodalmi kancellária és a városparancsnokság épületét hatalmukba kerítsék, Ebert kancellárt és a népkormány más tagjait letartóztassák. A gáradacsapatok beavatkoztak, mire utcai harcok fejlődtek ki, melyben többen elesetek és megsebesültek.

Berlin, december 24. A reggeli harcok megszakitása után tárgyalások indultak meg, amelyeknek kiemenetelétől függenek a további fejlemények. A kormány tanácskozára gyűlt össze, melyben a városparancsnok és a rendőrök is résztvesz. A kormány reméli, hogy ura lesz a helyzetnek. A mai és tegnapi harcok okozta károkat még nem lehet áttekinteni. A királyi kastélyt környező épületek és a kastély maga is jelentékenyen megrongálódtak az ágyuzástól. I. Vilmos szászár szobra is megsérült. Eddig 12 halottja és 59 sebesültje van a délőtti harcoknak. A királyi kastély elleni támadást gáradacsapatok intézték, melyeket tegnap este hívtak sürgősen Berlinbe. A kormány ezidőszerint tanácskozásokat folytat a központi munkás- és katonatanácssal. Hír szerint két gáradezred átpártolt a matrózokhoz. Hogy a kormánynak milyen csapatok állnak rendelkezésére, nem lehet tudni.

Berlin, december 24. Hivatalosan jelentik: A tegnapi és a mai zavargások alkalmával a katonaság csak azért lépett közbe, hogy az Ebert-Haase-kormányt megvédje a lázadó matrózokkal szemben. Csak kötelességéhez híven, melyet a kormánnyal szemben magára vállalt, lépett közbe, hogy megakadályozza azt, hogy a lázadó tengérszék önző és jogosulatlan fellépése kérdésessé tegye a forradalom eredményeit.

Berlin, december 24. A Wolff-ügynökség jelenti: Ma reggel 7 órakor elkecseredett küzdelem folyt a királyi palota és az udvari istállók birtokáért, melyeket a néptengerészeti hadosztály emberei tartottak megszállva. A harc folyamán a lovagárda hadosztály támadott és benyomult az épületekbe. Mindkét épületet agyutüz alá vették. Délőlt 11 órakor az udvari istállóból küldöttség indult el fehér zászlóval, hogy a gáradacsapatok parancsnokával tárgyaljon. A tárgyalások eredménye következtében a matrózok előbb egyenkint, majd kisebb csapatokban elvonultak. A megadás után az ágyukat is visszavitték. A matrózok közül 23-an részben életüket veszítették, részben súlyosan megsebesültek.

Berlin, december 24. A kormány elleni matróz-puccs, amevnek tegnap több áldozata volt, am korán reggel folytatódott és még több áldozatot követelt. Több mint 770 halott-

yar
re-
tal-
var-
nég
—
ilatt
tüz
sza
ve-

tése

nyí-
yok
ze.
ny-
üle-
ten-
te-

t is
risz-
ogy
neg-
közi

ezte-
meg
hogy
t. A
hogy
sapa-
sony
a né-
al ne
zsidó
ámo-

k

alván
elitet-
sapa-
n ma
gszál-
lomá-
intke-

Arelőadások minden mozgóban 3, fél 6 és 8 órakor.

Arckrémek, pouderek,

ifjatszerék kimérve, fogkrémek, szájjvizek, arcfestékek, szeplővizek legolcsóbban kaphatók
GRÓSZ NAGY FERENC
ARANY EGYSZARVU GYÓGYSZERTÁRÁBAN (SZINHÁZ MELLETT).

ról beszélnek. A gárdacsapatok, melyek az udvari istállók épületét hatalmukba kerítették, tüzérsegégl vonultak föl. Eddig még meglehetősen homályos jelentések szerint a matrózok lőttek először, mert azt hitték, hogy királyhű csapatok ellenforradalmáról van szó. A végül megkezdett ágyutüz hatása pusztító volt.

Bolszevikok merénylete Clemenceau ellen

Gent, december 24. Egy genfi lap jelentése szerint Clemenceau ellen merényletet követtek el. A merényletet, mely nem sikerült, egy orosz csoport rendezte, akiket a határon való átlépésük előtt letartóztattak. Az elfogott oroszoknál rendkívül terhelő iratokat találtak. Állítólag bolsevik összeesküvésről van szó, a meytől amaximalista orosz kormány sem áll távol.

Merénylet a debreceni gázgyár ellen?

Gránátot találtak a gázgyár szénében

Kevesen tudják, hogy a debreceni gázgyár, a villamtelep és annak környéke milyen nagy, végzetes veszedelemben forgott. Az a veszély fenyegette ugyanis a világítási vállalat telepét, hogy mindenestül légberöppül és olyan pusztulásnak lesz a színhelye, amilyenre alig van példa.

Három nap előtt ugyanis a szilvölgyi bányából nagyobb szénzállomány érkezett a debreceni világítási vállalat gázgyári üzeme részére. Amikor a szén kirakásánál a munkások a szén lapátolták, a waggon kiürítését végző munkások az egyik kocsiakomány között valami fényes fémtárgyat pillantottak meg. A munkások gyanakodva és ezért óvatosan lapátolták le a fémtárgy körül a szénét és amikor a szén közül teljesen észrevehetően kitűnt a fémtárgy, jelentést tettek a feleletről Debreceni Jenő gázgyári igazgatónak, aki a helyszínére sietett s megállította, hogy a szén között talált fémtárgy egy gránát.

A gránátot Fried Márkus építésmérnök, aki mint mérnökkari hadnagy teljesít szolgálatot, kivitte az anyaggyűjtő állomásra, ahol a gránátot leszerelték és ártalmatlanná tették, hogy bajt ne okozhasson.

Az esetről jelentést tettek a kormánynak és egyben megindították a vizsgálatot is, mert nem tartják kizártnak, hogy merényletet akartak elkövetni a gázgyár ellen. A merénylet sikerülte esetén rettenetes hatása lett volna, mer a gáztartályok még most is, a minimálisnál is kisebbre redukált gáztermelés mellett is, tartalmaznak amyi gázt, hogy egy robbanás esetén katasztrofális pusztulást okoztak volna, amit elsősorban természetesen a világítási vállalat villamos és gázüzeme, azután a közelben lévő államvasuti indóház szenvedett volna meg.

TELEFONSZAMUNK:

Szerkesztőség . . . . . 18. sz.
Nyomda . . . . . 18. sz.

Lucich Károly ellentengernagy elbeszéli a magyar Fiume elvesztésének történetét

— Beszélgetés az első magyar admirálissal —

Fiume védelme

Néhány nap óta Debrecenben tartózkodik Lucich Károly ellentengernagy, mint rokonainak, a Csana-k-esaládnak vendége. Lucich Károlynak történelmi jelentőségű szerepe volt a világháborúban. Mint a dunai flottilla vezére harcolta végig a szerb és a román hadjáratot és dicsőséges hadműveletei a magyar hadtörténelem legfényesebb lapjain követelnek megőrkítést. A győzelmes hadvezérnek a háború végén tragikus szerep jutott: az ő kötelessége volt átadni Fiumét a jugoszlávoknak.

A magyar Fiume utolsó napjairól annyi különböző verzió kering, hogy helyén valónak találtak Lucich admirálístól, a legilletékesebb forrásból megtudni a valóságot. Az ellentengernagy mélyszélesen megilletődve rezignált hangon beszélt el Fiume elvesztésének történetét a „Debreceni Független Újság” tudósítójának.

A flotta és a buvárhajóháború

E tragikus történelmi esemény ismertetése előtt a volt közös flottának a háborúban kifejtett működéséről intéztünk hozzá kérdést, amire Lucich ellentengernagy így válaszolt:

— A flotta háborús működésében nem igen vettem részt, mindössze másfél hónapig voltam parancsnoka az egyik csatahajónak, a Habsburg-nak, a IV. divízió vezérhajójának, tehát a flotta tevékenységéről nem nyilatkozhatom. Csak azt a köztudomású tényről regisztrálhatom, hogy a háborúban a csatahajóknak kevés részük volt a cirkálók, a vizalattjárók, a torpedófegyverek és az aknák jutottak szerephez.

Most megkérdeztük, hogy a saját személyét illetően milyen reményeket fűzött a buvárhajóháborúhoz, gondolta-e, hogy a buvárhajóharc elérte célját?

— Én a háború elejétől fogva a dunai flottillának voltam parancsnoka, a buvárhajóháborúról csupán mint igen távoli szemlélőnek volt meg a magam véleménye. Amerikának az ententehoz való csatlakozása előtt nagyobb reménnyel kecsgettettem a buvárhajóharc. De mint minden betegségnek előbb-utóbb megtalálják az orvosserét, úgy az entente gyorsan fejlesztette és tökéletesítette a buvárhajók elleni védekezésének módszerét. A vizalatti hallgató készülékek, a vizalatti bombák, a drótkötélháló egyre nagyobb mértékben való szaporítása folytán a buvárhajóharc nem volt képes eredményt elérni és a német buvárhajópark óriási veszteséget szenvedett. A németek minden erőfeszítésük dacára — átlag naponta készült egy buvárhajó — nem tudták hatálytalanítani a blokádot. Az amerikai transzportok vontatott hálójával körülzárva és kisérő menetekkel biztosítva haladtak, a hajók sok üldöző motorost bocsátottak le, úgy, hogy a véletlenül mult, ha a buvárhajó ki tudott lőni a comboyból egy-egy hajót. A buvárhajók tevékenysége azzal is megbénult, hogy operációs bázisukat gyorsan felfedezték és mélyen fekvő aknákkal elzárták. Így az Adrián is az Otrantói szoros amyrira el volt torlaszolva mezőkkel, egymás alatt sakktablaszerűen elhelyezett aknákkal, s a hajó ha el is kerülte az első aknát, az alsóba még befutott. Mi is ilyen módon zártuk el Fiumét, de persze, csak jó későn, mert nálunk mindig a takarékoság eleve érvényesült. E

Fiume védelméről különben is csak a legutolsó hónapokban történt intézkedés, amikor a tengerészeti kerület parancsnokságát én vettem át. Fiumének eddig nem volt magyar parancsnoka, én azonban, mint magyar ember, a magyar érdekeket tartva szem előtt, különösen szívemen viseltem az egyetlen magyar kikötőváros sorsát. Az idén június 21-én vettem át a parancsnokságot, addig Fiume ugyiszólván teljes védtelen volt. Mindössze néhány repülő elleni elhárító ágyú képezte a védelmet, a kikötő bejáratai teljesen szabadon állottak. Egyetlen védelmi berendezés volt a buvárhajók elleni háló a záró molónál, zenkivül három szál drótsóvény övezte az egész partvidéket a partraszállás ellen, a fiumei közönség szerint, amely maga is megmosolyogta ezt az intézkedést. „a cápak ellen.” Miután meggyőződtem hogy mire van a legnagyobb szükség, jelentést tettem a hadvezetésnek és követeltem, hogy az öböl bejáratait aknákkal zárják el és adjanak megfelelő tüzérsegéget, kértem a szükséges anyagot a bejelentő állomás megszervezésére, hogy egyetlen hajó se ki, se be ne jöhessen észrevétel nélkül, hanem jelentkezni legyen köteles. A szokásos halogatás választ kaptam: ha lesz, adnak. Minden türelmet próbára tevő lassúsággal apródonként elküldték a legszükségesebb ágyukat. Mégis körülbelül szeptemberre el lehetett készülni a legszükségesebb parti védelemmel: dróttalan távirót, vetítő készüléket, reflektorokat, fényzórókat, szemlélő és megfigyelő állomásokat állítottam föl, amelyek már teljes működésben voltak. A Faresina-szorosban, a végliai szorosban és a Maltempo-csatornában nem lehet hálókat alkalmazni, ezek védelmére az említett berendezésekre volt szükség. Az intézkedések helyességét és szükségességét bizonyítja, hogy míg azelőtt három ellenséges buvárhajó jött a kikötő elé ezeken a bejáratokon át, mostantól fogva vizalattjáró, vagy bármiféle egység nem volt képes betolakodni a fiumei öbölbe. Repülő is csak egyetlen jelentkezett Fiume fölött, de elhárító ágyúink hat lövéssel ezt is lelőtték. Ennek a repülőnek sem támadás volt a célja. A lelőtt olasz harc repülőgépet foglyul ejtett utasa, Locatelli tüzérfőhadnagy, a leghíresebb olasz repülő volt. „D'Annunzio mentora” — amint az olasz költő Locatellit nevezte, akivel a Bécs elleni augusztusi támadást vezette. Locatelli fényképező készülékkel jött Fiume fölé, hogy éppen az új intézkedésekről értesítse az olasz parancsnokságot. Az ellenségnek ugyan is feltűnt, hogy az utóbbi időben küldött vizalattjárói közül egy sem tért vissza, itt tehát rendkívüli intézkedéseket sejtett és ezért küldte Locatellit hírszerzés végett.

Az én munkámat azonban fölötte sem rendkívül megnehezítették. Boroevics, akihez előterjesztéseimmel fordultam, régóta Jugoszlávia embere volt, a folytonos halogatásnak ez volt a magyarázata. És Fiumében csupa horvát tiszt kezében volt a hatalom, egyedül én voltam magyar. A katonai parancsnok, Ivanovics altábornagy, az ő egész törzskara kivétel nélkül horvátok, a helyőrség szintén horvát.

megbizha
kik az öb
latot, mit
röz-csapa
jedt, Jugo
sűrűbbek
lyekről hi
A. O. K
jelentések
intézkede

Hog

Az a
ber 23-
zászlóalj
zett a Te
vát tünte
horvát és
képével v
tak a tün
rendőrség
mara hidj
öröket és
fosztogatt
vényszéki
elé ment
szaszorito
lett hántó
adták mag
ték fegyve
aránylag
kiszabadít
a rendőrs
erősítést
jöttek. Jek
mánytól,
hangsúlyo
küldjenek,
tének, vag
nak védel
Egyetlen
vics rövid

Pedig
módon ala
ségbe ün
is részt a
mellett de
Castuába,
kiaknak te
mén. Istv
Jekelfalus
megenged
lésük meg
zésre fegy
netzászló
az óváros
tökhöz, ez
oldta meg
ünnepele
tént.

28-án
és azt mo
állunk, ne
hogy a ba
kem az eg
razföldi h
utazott. E
ral-Morav
és a susak
káder lej
táratok.

Ezek
sarkaltak

Legs

megbízható elem csak az a 600 tengerész, a kik az öbölben elszórtan teljesítettek szolgálatot, mit számíthatott ez a maroknyi matróz-csapat mint erő? És közben a bomlás erjedt, Jugoszlávia dolgozott. Voloscában egyre sűrűbbek voltak a titkos összejövetelek, melyekről hírszolgálató osztályom Badenbe, az A. O. K.-hoz jelentéseket küldött. Ezeket a jelentéseket tudomásul vették, de semmiféle intézkedés nem történt.

Hogyan veszett el Fiume?

Az addig titkos aknamunka végül október 23-án kirobbant. Egy 79-es menetzászlóaljnak egyik százada gyakorlatot végzett a Tersatto körül és visszatértében horvát tüntetőkhöz találta szemben magát, akik horvát és amerikai zászlókkal és Wilson arcképével vonultak fel és a katonák csatlakoztak a tüntetőkhöz. A fiumei magyar határrendőrség föltartóztatta a tüntetőket a Fiumara hidján, de a tüntetők szétverték a rendőroket és bevonultak a városba, miközben fosztogattak, raboltak és elpusztították a törvényszéki palotát, majd a kormányzó palota elé mentek. Innen Testics kapitány visszaszorította őket a palotában senkinek sem lett bántódása. A lázadó 79-eseket, akik megadták magukat, előterjesztésemre Polába vitték fegyelmezés végett. A következő napok aránylag csendesebben teltek el, csak a 23-án kiszabadított foglyok követtek el betöréseket: a rendőrség nem bír velük és folytonosan erősítést kért, azonban csak horvát katonák jöttek. Jekelfalussy Zoltán kormányzó a kormánytól, mi Boroevicstől kértünk segítséget, hangsúlyozva, hogy csak magyar katonákat küldjenek, az 5-6 ezer főnyi magyarság életének, vagyonának és a magyar közvagyonnak védelmét csak magyarokra bízhatjuk. — Egyetlen szál katonát sem kaptunk. Boroevic röviden felelt: *Nincs!*

Pedig az események mind aggasztóbb módon alakultak. 26-ikára a szláv Castua községbe ünnepélyt hirdettek, melyen a susakiak is részt akartak venni, hogy az elszakadás mellett demonstráljanak. Más út nem vezet Castuába, csak a fiume—trieszti út, a susakiaknak tehát keresztül kellett vonulniok Fiumén. Istvanovics altábornaggyal felmentem Jekelfalussy kormányzóhoz, aki nem akarta megengedni az átvonulást, viszont a heőzönlésük megakadályozására nem állt rendelkezésre fegyveres erő, csak a 28-as horvát menetzászlóalj. Jekelfalussy attól tartott, hogy az óváros csőcseléke csatlakozni fog a tüntetőkhöz, ezért ellenkezett. A vitát az uristen oldta meg: jött egy nagy eső, a castuai nép-ünnepély elmaradt, tehát semmi haj sem történt.

28-án Istvanovics altábornagy hivatott és azt mondta nekem, hogy revölúció előtt állunk, neki azonnal Zágrábba kell mennie, hogy a bánal értekezzék s ezzel átadta nekem az egész kerület parancsnokságát, a szárazföldi haderők felett is. Istvanovics el is utazott. Ekkor arról értesültem, hogy Camorral-Moravicánál a zöld káder garázdálkodik és a susaki horvátok jelentették, hogy a zöld káder lejön és ki fogja fosztani a fiumei rak-tárakat.

Ezek a hírek sürgősebb intézkedésekre sarkaltak. Felmentem a kormányzóhoz és

megkérdeztem: ha a horvátok be akarnak jönni, mitévő legyek, kijelentvén, hogy a rendelkezésre álló katonai erővel hathatós ellenállást nem vagyok képes kifejteni. Ezt őszintén ki kellett jelentenem, mert a megerősíté-*sekre vonatkozó mindenféle sürgetésem eredménytelen maradt.* A kormányzó telefonon jelentést tett Wekerlének, aki a következő választ adta:

— *Nem állunk ellen, ha a horvátok bejönnek.*

A magyar kormánynak a magyar Fiumét illető utolsó rendelkezése ez volt. De ezzel a rendelkezéssel el lehetett kerülni a vérontás és a rablás veszedelmét. Engem most már csak az az egy szempont vezetett, hogy ha Fiume, vagy bármely része még Magyarországhoz fog tartozni, legalább épségben kapjuk vissza és e szempontnak megfelelő megoldást kerestem. Fölkértem a kormányzót, hívja meg Vio Antal polgármestert és beszéljünk meg vele, hogy polgárőrség alakuljon, de azonnal, mert tudomásom szerint másnap, 29-én reggel megtörténik Jugoszlávia proklamációja Zagrebban. — Meg is szervezték a polgárőrséget, amire azért volt sürgős szükség, mert a fiumei határrendőrség hatásköre a jugoszláv Fiumében megszűnik. 29-én újabb értekezlet volt a kormányzóságon. A megállapodás szerint az ingó állami vagyont hajóra rakattam, a puskatorony készletét is hajóra vitettem, ez utóbbit el is szállasztaném, nehogy a csőcselék kezére jusson.

Ez utolsó értekezletünk alig nyert befejezést, már a délelőti folyamán megkezdődtek a demonstrációk. A horvátok átjöttek és követelték, hogy mindenki jugoszláv kokárdát viseljen. A tengerészetben példás rend uralkodott, a fegyelem érintetlen maradt, annak dacára, hogy a legénység soraiban nagy számban voltak horvátok. Jekelfalussy kormányzó délután családjával együtt elhagyta Fiumét, azzal a szándékkal, hogy visszajön, holott a jugoszláv nemzeti tanács már az utódját is kijelölte. — Nyomban a kormányzó távozása után a susaki nemzeti tanács bevonult a palotába és felvonatta a jugoszláv lobogót. Mindezekről az eseményekről naponta pontos jelentést küldtem az A. O. K.-nak, Boroevicnek és Polába Horthy Miklós flottaparancsnoknak, a flottaparancsnokságnak, de jelentéseim legnagyobb része — mint utólag kiderült — *elsikkadt.*

A 30-ikára forduló éjszaka táviratot kaptunk, amely szerint *a király elrendeli, hogy a flotta, a tengerészeti intézmények és egyéb tengerészeti tulajdon, valamint ezek tartozékai a délszláv nemzeti tanácsnak átadandók;* a tengerészek szabadon beállhatnak Jugoszlávia szolgálatába, illetőleg a hazatérésre szabadságot kérhetnek. E parancs birtokában összegyűjtöttem a tiszteket, az útegparancsnokokkal közöltem a parancsot, a legénységhez pedig beszédet intéztem, fejtegetve, hogy a haditengerészet eddig is föderatív alakulás volt, amennyiben mindenféle nemzethez tartozók a haditengerészetben egybeolvadva barátságban éltek és együtt működtek.

A demonstrációk tovább folytatódtak. A menetek soraiban ekkor tüntek fel az első olasz lobogók. — További óvintézkedéseket tartottam szükségesnek. A dróttalan állomás

leadó készülékét kivettem, nehogy valaki táviratadásra használja fel. 31-én délelőtt a jugoszláv nemzeti tanács megbízottja lépett be hozzám és kijelentette, hogy *nincs bizalmuk irántam, mert magyar vagyok, ennél fogva távozzam Fiuméből* és adjam át a parancsnokságot Dvorski korvetkapitánynak; ez a tisztt az én vezérkari főnököm volt. A felhívásnak kénytelen voltam eleget tenni. Az átadás megtörtént, amiről nyugtát adtak egy darab papiroson. A parancs szerint követelnem kellett, hogy az átadásnál ismerjék el a volt monarchia egyes államait illető percentuális részesedésre vonatkozó igényeket, ők azonban kijelentették, hogy ezt a parancsot nem respektálják; kívánságomra ráírták az átvételi nyugtára, hogy az említett igényeket nem ismerik el. Ezzel véget ért fiumei működésem. Délután 6 órakor bevagoniroztunk és egy vasuti teherkocsin november 1-re virradó éjjel, éjjel után 1 órakor elindultunk Fiuméből. Négy napi utazás után megérkeztünk Bécsbe; az ut közben gépfegyvertűz érte vonatunkat, sőt már Fiumében puskatűzzel leptek meg bennünket.

A flottilla és a flotta sorsa

Ezekben beszélte el Lusich ellentengernagy Fiume elvesztésének történetét. Az admirálist még felkértük, hogy a dunai flottillának a háboruban véghezvitt teljesítményeit ismertesse velünk és kikértük a véleményét a dunai flottilla jövőndő sorsáról. Lusich ellentengernagy a következőkben adta meg a kívánt választ:

— A dunai flottilla a háboru kitörésekor 6 monitorból, nagyrésztben elavult szerkezeti hajókból állott, a háboru végén 10 monitor, 4 teljesen modern és 6 szintén teljesen korszerű őrtárhoz tartozó volt az állománya, hozzávéve 6 vízvezetett gőzöst, a kiterjedt aknaosztágot, 2 kórházhajót és a 2 gőzösből és 26 uszályból álló hadtápot. Ez a fejlődés sürgetésekre, a háboru alatt következett be.

A dunai flottilla a szerb és a román hadjáratban hathatósan vett részt, ugy a Száván, mint a Dunán, ugy a védelemben, mint a támadásban. A háboru eseményei közismertek, a flottilla kellő elismerésben részesült, Mackensen részéről is. A fontosabb haditények: Belgrád bevétele 1915 év őszén, a Dunán való előnyomulás a Vaskapun át, a Bulgáriával és Törökországgal való összeköttetés létesítése és biztosítása, a román hadjárat alatt a rahovoi román átkelés meg-husztása, Mackensen seregének átkelése Sistownál és folytatólag a Brailáig való előnyomulás. Itt aztuán 1917. januárban kezdetét vette az állóharc a Szeret mentén s a flottilla itt állt egészen 1917. december 7-ikéig, amikor Romániával megkötöttük a fegyverszünetet. Én ekkor bucsut vettem a flottilától és a Habsburg csatahajóra kerültem, azt vezettem másfél hónapig, persze csak a pólai kikötő előtt. Rövid ideig a tengerészeti szertárnak voltam a parancsnoka és innen mentem Fiuméba a tengerészeti kerületi parancsnokság átvételére. A flottillát, egy sérült hajó kivételével, teljes számmal adtam át, nem vesztettem semmit. Az 1914. októberében elsüllyedt, de később ikiemelt Temes 1917 márciusban már lent volt nálam Brailánál. 1917. szeptemberében levegőbe repült az

29.
ANT
OVIK
CA

magyar
zar re-
hatal-
agyar-
ig még
ült. —
k alatt
tti tűz
vissza
an ve-

oo
t

esítése

emnyl-
tányok
össze.
meny-
terüle-
áten-
igu te-

azt is
nínisz-
hogy
s meg-
zetközi

mezte-
k meg
hogy
át. A
hogy
csapa-
vzsony
a né-
kal ne
zsido
támo-

lk
falván
zelitet-
csapa-
in ma
gszál-
llomá-
rintke-

Az előadások minden
mozgásban
3. fél 6 és 8 órakor.

Legszebb karácsonyi ajándéktárgyak **SCHÖN SÁNDOR**
oo keztyű-, kötszer- és orvosi műszertárában oo
DEBRECZEN, Plac- és Csapó-utca sarok, a Blhával szemben.

Inn monitor; éppen akkor az Inn-en tartózkodtam és az explozió alkalmával megsebesültem, de uszva partot értem, míg vezérkari főnököm, Förster Miksa korvettkapitány ez alkalommal halálát lelte.

Hogy mi lesz a sorsa a flottillának? Ezt csak sejteni lehet. Ez mindenesetre a béketárgyalásoktól függ, tehát attól, mekkora Dunát kapunk. Véleményem szerint a jövőben a flottillának rendőri szerepe lesz. A süllyeszt és a vízreztelt hajókat ismét vontató, illetve szállító hajókká alakítják és a kereskedelem szolgálatába állítják.

A flotta sorsáról ugyan mondhatok-e valamit?! Lesz-e egyáltalán magyar flotta, erre a békekonzferencia fog megfelelni. Biztos a reményem, hogy legalább a flumel kikötő használatát megkapjuk és ezzel ismét tengerpart-hoz jutunk. De flottára ebben az esetben nem lesz szükség, csupán a kikötő rendezése és védelme szempontjából rendőri hajózási intézményekre.

Munkaügyi bíraskodás

A kereskedelmi alkalmazottak és magán-tisztviselők fizetése s végkielégítéséről szóló rendelet a vitás kérdések elintézésére külön bíróság felállítását helyezte kilátásba. Ezt a bíróságot, mint munkaügyi bíróságot az 1918. évi IX-ik néptörvény felállította. Az új törvény nagy szociális igazságtalanságot szüntet meg. Az új Magyarország elválasztotta a közigazgatást a bíraskodástól. — mégis a szolgálati viszonyban állók egész tömegét kiűzte legfontosabb, existenciális kérdésekben a közigazgatáshoz igazságot keresni. Ivarosok, tanoncok, segédek, házi cselédek, mezőgazdasági munkások és cselédek a munkaadóval szemben jogsegélyért csak a közigazgatáshoz s azután a bírósághoz fordulhattak. A törvény előtti egyenlőség tehát úgy festett eddig Magyarországon, hogy a gazdaságilag elnyomott osztályok jogait a földesuri rendszer szolgabírái „védték” meg s csak kivételes esetekben az új osztály bíróságai: a királyi bíróságok. Még jó volt, ha a városok ipari vagy mezőrendőri hatóságainál akadt egy-egy jóérzésű, szociális gondolkodású vezető.

Ezt a tarthatatlan állapotot szünteti meg az új néptörvény. A bíraskodást nagy, erős társadalmi osztályok felett kivéti a közigazgatás kezéből s szakbíróra bizza, melyben laikus elem, a munkaadók és munka vállalkozók is képviselve vannak. Mindennemű magánjogi szolgálati viszonyból eredő összes kérdésben ezután a munkaügyi bíróságok döntenek. Munkás, kereskedő, magán-tisztviselő, gazdasági cseléd, házi cseléd, tanonc, gyakornok házi iparral foglalkozó otthoni munkás, ha összes évi javadalma a 24.000 koronát nem haadja meg, a munkaügyi bírósághoz fordul jogsegélyért.

A munkaügyi bíraskodást a *járásbíróságok* látják el. (4. §.) A kijelölt járásbíró, mint munkásbíró dönt a peres ügyekben. Ahol munkásbiztosítási bíróság van, a járásbíró ilnökökkel alakított *tanácsban* határoz. Egyik ilnököt az illető fogalkozási ág munkás szakszervezete vagy szaktestületéből, másikat a munkaadók testületéből kell választani. (9. §.) Felperes már a keresetben közli, hogy p. o. a vas- és fémmunkások szakszervezetének tagja, mikor is a bíróság az ítélt tanács tagjává a szakszervezet kijelölte munkást hívja be. Ha a munka-vállaló nem tagja valamely szervezetnek, az ipartestületet vagy más rokon testületet kell megkeresni. Ha alperes kereskedő, az ipar és kereskedelmi kamarát, ha gyáros, a gyár-iparos szövetséget kell ilnök kijelölésére felhívni. Ilnök csak 24 éves büntetlen magyar állampolgár — nő is! — lehet. Megbízatás

megszűnik, ha az illető szakegyesület vagy testület, mely kijelölte, a megbízatást visszavonja.

Az ilnökök állása tiszteletbeli, de idővesztéséért és utóköltéséért *átalányt* kapnak, mely *vissza nem utasítható*. Ha a beadott kereset folytán megindult perben a felek nem jelennek meg, vagy egyezséget kötnek, a pertől elállanak, ily határozatokat az elnök, mint egyes bíró ilnökök nélkül hozhat meg.

A munkaügyi bíróság határozata ellen, ha a pertárgy értéke 1000 koronát nem halad meg, *nincs helye felebbezésnek*. Ha a marasztalási összeg 3000 koronát meg nem halad, az ítélet végrehajtható felebbezésre tekintet nélkül. (19. §.) Az elnök végzése ellen a törvényszékhez felfolyamodásnak van helye, melyet a törvényszék ilnökök nélkül intéz el.

A felebbezést a törvényszék tanácsa intézi el törvényszéki bíró elnöke alatt oly ilnökök közreműködésével, kik az I. fokú eljárásban részt nem vettek. A törvényszék, mint munkaügyi bíróság ítélete ellen további felebbezést nem lehet. A felebbezést a megszorításában előre veti követ a perrendtartás megreformálása.

A munkaügyi bíróság előtti per, ha értéke 1000 koronát nem halad meg, a munkavállalóra bélyeg és illetékmentes; egyébként csak az egyezség bélyeg és illetékmentesek. Ha az egyezségbe a per tárgyat nem képező jogügylet is belefoglaltatott, ezután le kell róni a bélyeget. 100 koronán aluli pert felperes a községi bíróság előtt is megindíthatja, ha az illető községben munkaügyi bíróság nincs. A községi bíróság határozata ellen 15 nap alatt a munkaügyi bírósághoz lehet fordulni. A pereket a Pp. értékhatárain belül fizetési meghagyással is meg lehet indítani. (18. §.)

A munkaügyi bíróság hatásköre nem kizárólagos. A hatálya alá tartozó ügyekben a bíraskodást választott bíróságok is gyakorolhatják. A munkaügyi és népjóléti miniszter ugyanis jegyzékbe foglalja a munkások és munkaadók elismert szakegyesületeit (9. §.) Ha a jegyzékbe felvett egyesületek kollektív szerződést kötöttek s ebben választott bíróságot jelöltek meg: vitás kérdésekben ez a választott bíróság dönt. A kollektív szerződésben választott bíróságot a munkaügyi bíróság elnökét vagy tagjait is ki lehet jelölni, de ki is lehet zárni. A szakegyesületek autonómiaja ezzel hatalmas lépéssel haladt előre.

A munkaügyi bíróságról szóló néptörvény a hivatalos lapban már megjelent. Életbelépní azonban csak akkor fog, ha az ügyviteli szabályzatról s átmeneti intézkedésekről szóló rendeletek megjelennek.

Kuthi Sándor dr.

Nők az egyetemen

Beiratások a debreceni főiskolán

A vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter a debreceni tudomány egyetemhez a következő rendeletet intézte:

A minisztertanács felhatalmazása alapján nőnek az egyetemekre, (műegyetemekre, jogakadémiákra) való felvételét, valamint a gyógyszerési pályára léphetését korlátozó intézkedéseket hatályon kívül helyezem és elrendelem, hogy nők ugyanazok mellett a feltételek mellett, mint a férfiak, az egyetemek világi karaira, a műegyetemre és a jogakadémiákra beiratkozhatnak (gyógyszerési pályára léphessenek és miután tanulmányukat az érvényben levő szabályok szerint befejezték a képesítő vizsgálatokat letették, részükre a képesítő oklevél kiadassék.

Erről a tanácsot tudomás és további eljárás végett azzal értesitem, hogy jelen rendelet az 1918—19. tanév II. felének kezdetével lép hatályba.

Azok a nőhallgatók, akik a múlt tanévben vagy a folyó 1918—19. tanév I. felében vétettek fel rendkívüli hallgatóknak, a folyó

tanév II. felétől kezdve rendes hallgatókú akkor is beiratkozhatnak, ha a régebbi rendelkezésekben megkivánt kollokviumokat felmutatni nem tudják is.

A debreceni egyetem rektora közli, hogy a debreceni tudományegyetem összes tanzakára a jövő 1918—19. tanév II. felére a jelentkezések a dékáni hivatalokban már most elfogadhatók. A beiratkozások január 7—18. tartanak. Az előadások január 23-án kezdődnek.

Ülabb alkoholtilalom Debrecenben

Handler Gyula kormánybiztos szigorú rendelete

Az utóbbi napokban több olyan kihágás és büntény történt, amelyről megállapították, hogy részeg katonák, vagy polgárok követték el. Több kisebb korezmában és zughelyeken a megengedett 3 deciliter boron felül is adtak ki bort, még akkor is, amikor látták, hogy a fogyasztó már részeg.

Miután e részegek miatt sajnálatos excessusok történtek, Handler Gyula kormánybiztos az egész város területére és valamennyi üzletre elrendelte az alkoholtilalmat, amiről a következő rendeletet adta ki:

Sajnálattal értesültem, hogy városunk közrendjét és nyugalomát garázdálkodó, ittas polgári és katonai egyének veszélyeztetik és a rend fenntartására hivatott hatósági közegekkel szemben büncselekményre is vetemedtek. A rendőrségi közegek a szabad köztársaságra és népkormányra feleltudott hű és megbízható őrök a közrendnek s a *köztársaság ellenségei azok*, akik a közrend fenntartására hivatott közegeknek ellenszegülnek, vagy azokat bántalmazzák. A népköztársaság egyik legfőbb feladata a közrend, a lakosság élet- és vagyonbiztonságának megóvása, ennek biztosításaképpen a reám háruló kötelességként egyrésztől, másrésztől pedig jogomnál fogva ezennel elrendelem, hogy *Debrecen város területén a mai naptól fogva tovább intézkedésig szeszies ital akár korlátozott, akár korlátlan, akár kis mértékben árusító üzletek egész nap állandóan zárva tartandók és a vendéglők is csupán déli 12 órától 3 óráig és este 7 órától 9 óráig tarthatók nyitva kizárólag étkezés céljából, de ez idő alatt is szeszies italnak bármily mennyiségben történő kiszolgáltatását ezennel megtiltom.*

Bodegák délután 4 óráig nyitva tarthatók, de szeszies ital ez idő alatt ott sem szolgáltatható ki. Éppugy tiltom a szeszies italoknak termelők által *magánháznakul való kiszolgáltatását is. Felhívom ugy a leszerelt, mint a szolgálatban levő katonákat, hogy tartózkodjanak e rendeletem áthágására irányuló, valamint általában a közrendnek legcsekélyebb megzavarásától is, mert aki a közrendet megzavarja, az csak a köztársaság ellenségeinek bérence lehet, ennél fogva az ily közrendzavarókkal szemben kérlelhetetlen szigorral fogok eljárni.* Utasítom Debrecen város rendőrfőkapitányát, hogy a szeszies italok kiszolgáltatásának eltiltására vonatkozó ezen rendelkezéseim pontos betartását állandóan és a legszigorubbán ellenőriztesse és mindazok ellen, akik ezen rendelkezéseket megszegik, a 15275—1918. számu belügyminiszteri rendelethe ilköző kihágás miatt az isó esetben is 15 napig terjedhető elzárás büntetést és 200 koronáig

SESZTINA LAJOS vaskereskedése

o DEBRECZEN, o
Piac-utca 23. sz.

terjedhető pénzbüntetést alkalmazzon, az italt kiszolgáltatóktól szeszes ital készletüket kobozza el és az italmérési jogok haladéktalan visszavonása iránt is intézkedjék.

A debreceni függetlenségi párt nagygyűlése

Juhász-Nagy Sándor dr. államtitkár nyilatkozik a nagygyűlésen a politikai helyzetéről

A debreceni függetlenségi és 48-as párt és a debreceni köztársasági párt e hó 26-án, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor az Arany Bika-szálló dísztermében együttes nagygyűlést tart. Tárgyak. 1. A két párt egyesülésének kimondása. 2. A polgárőrség szervezése és tiltakozás debreceni megszállása ellen.

Polgártársak! Veszedelemben van mindennünk! Most minden erőnket egyesítenünk kell. A románok a tiszta magyar vidékeket és Debrecen is meg akarják szállani; szervezzük a polgárőrséget és tiltakozunk a megszállás ellen. A magyar népköztársaságot kell megalapoznunk, otthonunkat, a közrendet, élet- és vagyonbiztonságunkat kell megvédenünk. Jöjjetek el mindnyájan! — A debreceni függetlenségi és 48-as párt elnöksége. A debreceni köztársasági párt elnöksége.

A függetlenségi és 48-as, valamint a köztársasági pártnak a Bika-szálló dísztermében holnap délelőtt fél 11 órától tartandó egyesülő nagygyűlése iránt már eddig is a legnagyobb érdeklődés nyilvánult meg Debrecen társadalmának minden dolgozó rétegében. Hisz szükség, hogy ünnepnap lesz a holnap Debrecen életében, mint az ország függetlenségéért, demokratizálásáért évtizedek óta küzdő függetlenségi párt és a nagy lelkesedéssel szervezkedő és erősödő köztársasági párt egyesülésének napja. Egymást megértve, az egy célért lelkesedők egyesülten küzdenek minden téren ezután az ország javára, ezt kívánja elénk tárni a holnapi szövetkezés.

A nagygyűlés fontosságát és érdekességét nagyban fogja emelni az a tény, hogy — mint beavatott helyről értesülünk — a nagygyűlésen Juhász-Nagy Sándor dr. vallás- és közoktatásiügyi államtitkár is meg fog jelenlenni s ismertetni fogja a politikai helyzetet.

Nem féltem én a pusztuló magyart

(Piave után)

Nem féltem én a pusztuló magyart...
Kiomló vére s hulló könnye árán
Küzd mindhalálig... Világok tusáján
Nem tántorult meg, végsőikig kitart.

Nem féltem én a Hérosok hadát...
Kísérje léptét balszerencse is,
Göggjét, esatáit, hősi tetteit
Csodálni fogják évezreden át.

Turáni virtus, átkos pártviszálly
Veri bár földre s bontja sorait.
A Föld-anyából új erőt merít
És Atheusként újra talpra áll.

Nem féltem én a vérező magyart...
Jövendő sorsát régesrég megirták:
— Árulás, ármány meg nem ássa sírját
Had-Isten vértje védi ezt a fajt.

Pusztulás, romlás-bomlás idején
Büszkén nézek a harcok Seythiára,
Nevét bevészte a históriába:

— Népe erős, a földje tevény...

VÁLYI NAGY GEZA

* Az ismert költőnek a piavei árulás után írott költeménye.

A debreceni karhatalom küzdelmei Máramarosban

Hivatalosan meg akarták akadályozni a megmentett közvagyonnak Debrecenbe szállítását

Ismeretes, hogy a debreceni karhatalom másután küldte Északkelet-Magyarországra a forradalom első forrongásaiban egész Észak-Keletmagyarország köz- és vagyonbiztonságát védte és segítette az orosz fogságból visszatérő magyar katonákat hazafelé. A karhatalom, amelynek nagy körültekintést, ügyességet, hidegvért tamsító parancsnoka Demetrovics Dezső esendőrszázados volt, tegnap milliókat érő megmentett közvagyonnal hazakerkezett Debrecenbe:

A küzdelemes expedícióról hivatalos helyről a következő érdekes részleteket mondták el:

Mikor a forradalom szele végigságuidott az országon, egyes hullámai Máramarosba is elvitték a szabadság illatát. Öreg és fiatal, szegény és gazdag meghallották, hogy „szabadság” lesz. Egyesek nem akarták és többen nem tudták felfogni a szabadság szent fogalmának értékét s azt igyekeztek oly módon magyarázni, hogy szabad elvenni a másét. Az elhatározást tettek követték. Minthogy pedig egész Máramarosban, de különösen Máramarosszigeten száz milliókra menő értékű katonai kincstári anyag hevert — a forradalom első felbuzdulásában szének resztelt katonaság által teljesen őrízetlenül hagyott — nagy-kiterjedésű telepeken. Egészen természetesen, hogy boldog-obldogtalan rávetette magát szegény hazánk dus raktáira és ami elmozdítható volt, ugyszólván pár óra alatt gazdát cserélt. Így kerültek a milliókat érő szövetek, tisztai és legénységi felszerelési cikkek, élelmiszerek, gépek, autók, kórházi berendezés, barakkok épületanyaga, vasúti és elektro felszerelés s az Isten tudja még hányféle pótolhatatlan anyag egyrészt a rablók kezére, másrészt pedig az egyes nemzeti tanácsok engedélyével magánosokhoz — sok esetben oly körülmények között, amelyek nem állnak ki a kritikát. Egy-egy község kimondotta, hogy az ő területén épült barakkok, az azokban levő (lelküismeretlen cseh doktorok által elhagyott) bakteriológiai berendezések, a nagyszabású gőzmosóda, fehérnemű stb. a község tulajdona. Ezalatt a vasutvonalon, amely Körösmezőnél szeli az ország határát, özönlött kifelé és befelé az imperializmus által 5 éves hadifogságra ítélt százezernyi katonája egyrészt a magyar, másrészt az orosz-ukrán, lengyel nemzetnek. A határon torlódás, éhség, hideg, tengernyi nyomor és gyilkolják, rabolják egymást az agyongyötört, felízgatott tömegek.

Bolgár Ferenc, Máramarosmegye akkori kormánybiztos-főispánja egyedül, minden karhatalmi támogatás nélkül napról-napra halálra jalkiáltásait telefon és táviratok útján a debreceni nemzeti tanácsnál és karhatalmi főparancsnokságnál s hazafias kétségbeeséssel könyörgött, hogy csináljunk rendet a vármegyében és akadályozzuk meg azon északkeleti fosztogatást és pusztítást, amelyben a vármegye csaknem egész közönsége szinte versenyezve teszi tönkre a nemzeti vagyont. Mi sem természetesebb: a debreceni nemzeti tanács költséget nem kimélve és támogatva a karhatalmi főparancsnokság lelkes csapataitól, gondolkodás nélkül karhatalommal sietett testvéreink és a veszélyben levő közvagyon segítségére.

Handler Gyula a debreceni üzletvezetőség vonalain kormánybiztossá kinevezetvén, a kormánytól nyert meghívatása alapján egy-

másután küldte Északkelet-Magyarországra a karhatalmi csapatokat. Sill százados Körösmezőn, Fényes Zoltán hadnagy a Prislepvasut leszerelésénél tüntették ki magukat karhatalmi csapataikkal.

A kincstári vagyon megmentésére irányuló akció során Pető Pál dr. kormánybiztos-helyettes és Demetrovics Dezső esendőrszázados, karh. parancsnok helyettes vezetésével folyó hó 11-én újabb karhatalmi és munkás-csapat indult Máramarosba.

A helyszínén megejtett szemrevételezések és a megtett erélyes intézkedéseknek köszönhető, hogy Debrecen részére több száz vagon rakomány s szállítása már napok előtt megkezdődött. A vármegye területén elosztott karhatalmi csapatok munkásosztagokkal nagyértékű gépeket, épületanyagokat és hadiszert gyűjtöttek és szállítottak Debrecenbe é mentettek meg az elkallódástól.

Ez igazán nemes és önfeláldozó munkálkodás között lépten-nyomon érték hírlapi támadások és alaptalan feljelentések karhatalmi csapatainkat és különösen a Borsán működő Fényes Zoltán hadnagy és Körösmező Tiszaborkuton működő Fésüs László főhadnagy ellen küldtek napról-napra a jogtalanul bitorolt közvagyon elkobzásán haragvó nemzetiségek dörgedelmes, de hazug feljelentéseket.

A kisoroszkok máramarosszigeti ismeretes nagygyűlést követő napon, e hó 19-én, forrpontra jutott az ellenszenv a Máramarosban működő csapataink ellen. Ugyanezen napon a reggeli órákban kitört a vihar.

A máramarosszigeti akciót vezető Demetrovics Dezső esendőrszázados irodájában Máramarosszigeten 30 fegyveres katonával megjelent Stoisits 85. gyalogezredbeli százados és tudomására adta, hogy 600 fegyveres katonára és 9 gépjegyver vonult ki Mátyás alezredes parancsára megakadályozandó az összegyűjtött kincstári javaknak Máramarosmegyéből való elszállítását, egyben azzal vádolta meg a debreceni karhatalmat, hogy a vármegyében erőszakoskodtak, rekviráltak és a kincstári javak elszállításánál nem voltak tekintettel arra, hogy Máramarosmegye szükséglete is kielégítendő lett volna.

Demetrovics százados mindenekelőtt alaposan megmagyarázta a 85-ösök kiküldöttjének, hogy nem fél az egész Máramaros megmentésétől sem, mert a debreceni 3-as honvédek és 39-es fiúk várják a parancsát. Visszautasította azt a módot, amellyel a rutén és román legénységű 85-ös ezred katonáit a magyar fiúk ellen kivezényelték, ezzel akarván képzelt sérelmeik orvoslását kicsikarni. Késedelem nélkül aktaszerűleg igazolta a esendőrszázados, hogy a karhatalmak elleni panaszok rágalmak s hogy Máramaros érdekei nem szenvedtek sérelmet.

Stoisits százados midamellett ragaszkodott parancsához s a debreceniek egy őrségét közrefogatta fegyveres 85-ösökkel.

A hangulat izzó volt. A debreceni hármások csikorgó fogakkal követelték a parancsot az akcióba lépésre. Mellé a mellén, ökölbe szorult ekzek, szuronyos puskák. A gépjegyverekbe bekerültek a töltényes hevederek. Egy elhibázott szó, egy szitok, egy mozdulat és kitört a csata a debreceni karhatalmak vitéz fiait és a 85-ösök pofozással és brutalitással összetartott katonái között. Demetrovics százados higgadt, de határozott fellépése a deb-

LAJTY
OVETZ
PCA

magyar
var re-
hatal-
magyar-
ig még
riült. —
ik alatt
atti tűz
vissza
Am ve-

000

tt

tesítése

nennyi-
nányok
össze.
amenny-
terüle-
l átén-
águ te-

azt is
minisz-
a, hogy
s meg-
zettekőzi

lmezte-
ik meg
, hogy
rát. A
h, hogy
csapa-
ozsöny
s a né-
akal ne
t zsidó
támo-

ak

lfalván
zelitet-
csapa-
án ma
egszál-
állomá-
rintke-

Arélfalások minden
mozgásban
3. fél 6 és 8 órakor.

receniekbe nyugodtságot és önbizalmat öntött, a máramarosiakat pedig megfontolásra intette.

A máramarosiak ultimátumot kaptak, mely szerint az nap estig igényeik bejelentésére kötelesek.

Deetrovics százados telefonon jelentést tett Handler kormánybiztosnak, akitől azon meghagyást vette, hogy az erőszakkal szemben ne alkalmazzon erőszakot, hanem minden felelősséget a még össze nem szedett kincstári javak tönkrejutásáért Máramaros kormánybiztosát tegye felelőssé, mint akinek rendelkezései alatt álló karhatalom a kincstári javak mentését igaztalan önzésből eléggé nem diszkvalifikálható módon megzavarta.

A százados ehhez képest megjelent Zombory kormánybiztosnál és Lindenfeld főhadnagy jelenlétében közölte vele a rendelkezést.

A kormánybiztos helytelenítette a 85-sök brutális fellépését és csodálkozásának adott kifejezést, hogy ezen ezred tisztikara — mint azt vele Demetrovics százados közölte — tűri, hogy az ezred ruthén és oláh legénysége az altisztek részéről a legdurvább bántalmazásnak van kitéve és tetves szalmán elhelyezve, gyalázatos, ehetetlen koszon tengődik. Megtudta a kormánybiztos azt is, hogy a debreceni karhatalom nem az ő támadásuk alatt vomul vissza Máramaroshól, hanem saját kormánybiztosának rendelkezésére és magvával viszi mindazon tárgyakat, melyeket a mentési munka eredményeképpen összegyűjtött.

Ugyanezen nap délutánján a helyőrség agyar legénysége csatlakozott a debreceni karhatalomhoz és bizalmi férfiai útján biztosították Demetrovics századosi feltétlen ragaszkodásukról.

Igy ölekezett össze a miskolci 10-es magyar (honvéd) ezred katonái a debreceni fiukkal.

Demetrovics százados megköszönte a bizalmat és nyugalomra intette a méltán haragvó agyarokat.

A következő éj újabb bonyodalmakat hozott. A 85-ösök újabb támadást intéztek a debreceniek szállítmánya ellen a pályaudvaron.

Kellő higgadsággal újból sikerült az összehúzóerőt elkerülni, sőt több mint két egész vonatkomány értékes és pótolhatatlan anyagot, sőt, építő anyagot, gépeket, szerszámokat, faanyagot Debrecenbe szállítani. A rakományok mind sértetlenül meg is érkeztek.

Igy végződött a máramarosi expedíció.

Most értesülünk róla, hogy a máramarosi kormánybiztos, ha későn is, de belátta, hogy a debreceni karhatalommal szemben igazságtalan volt.

Küzdelem az olcsó marhahusért

A mészárosok nem tudtak marhát vásárolni

A közéleti bizottság legutóbb kimondta, hogy nem engedi meg a marhahus árának emelését és fölhívta a mészárosok szakszervezetét, hogy támogassa a közéleti bizottságot abban az akciójában, hogy a marhahus árát leszorítsák.

A mészárosok erre Nagy Jakab elnöke alatt ülést tartottak, amelyen kimondták, hogy a hetivásáron nem vásárolnak marhát, csak kilószámra és olyan árban, hogy a hus árát le lehessen szorítani.

A mészárosok a tegnapi hetivásáron, a melyen a közéleti bizottság két kiküldöttje is megjelent, valóban tartózkodtak is a vásárlástól és bár a gazdák zugolódtek is emiatt, erősen tartották magukat, úgy, hogy remény volt arra, hogy a küzdelem, ha kevés eredménnyel is, a mészárosok győzelmével

jog végződni. A harc tartott kora reggeltől féltilényegig. — Ekkor az egyik mészáros, megbontva a rendet, elkezdett vásárolni s lemerés nélkül megadta a gazdák által kért árt. Erre megdől az egész haditerv és a mészárosoknak a közéleti bizottságot támogató akciója megbukott, ami annyival nagyobb hiba volt, mert az idegen vásárlók ki voltak már tiltva a tegnapi hetivásárról.

A mészárosok, akiknek tulnyomó nagy része föl van háborodva, hogy tervüket egyes emberek megfúrták, tovább akarják akciójukat folytatni.

A mészáros szakszervezet egyébként Nagy Jakab elnök indítványára más igen fontos határozatokat hozott. Így kimondotta, hogy a fagyut nem adja át többé a Zsirközpontnak, hanem, miután ugyanis zsiradékhiány van Debrecenben, a kitermelt fagyut Debrecen szegény népe közt árusítja ki méltányos áron. Kimondta azt is, hogy a levágott állatok bőreit nem szolgáltatja át a Bórközpontnak, amely amúgy is megszűnik, hanem szövetkezetet alakít s maga gondoskodik a bőrök földolgozásáról és arról, hogy a bőrök a debreceni iparosok rendelkezésére itt maradjanak Debrecenben.

A biztosítás államosítása

Debrecen, december 24.

A napokban olvastam egyik budapesti napilap közgazdasági rovatában, hogy megindultak a biztosítási reform-előkészítő munkálatai és ezzel kapcsolatban neamsokára egy új rendeletet bocsátanak ki, mely a reformjavaslat életbeléptetéséig új biztosító társulatok alapítását megtiltja.

Az új magyar biztosítási törvény szükségét már régóta érzik és elkészítését a szakértő körök régóta sürgetik. Európa minden államában már régebben modern biztosítási törvényeket léptettek életbe; nálunk az 1875. évi kereskedelmi törvény biztosításra vonatkozó részének hiányait rendeletekkel pótolták.

Elvileg minden oly üzem vagy vállalat, mely a közérdeket mélyebben érinti, állami kezelésbe veendő, vagy legalább is az állam által intenzívebben ellenőrizendő. Ez a felfogása a Polgári Radikális Pártnak is, mely programjába felvette a biztosítási ügy államosítását. Ott, ahol az államosítást praktikus szempontok egyelőre gátolják, az állami beavatkozás egyedül helyes álláspontján áll. — Olaszországban a biztosítás állami monopólium lett évekkel a háboru előtt, azonban kénytelenek voltak az állami monopóliumot megszüntetni és a biztosító társulatok átvett államánját visszaadni. Ez az eset azonban nem jelenti az államosítás helytelenségét. A helyesen szervezett állami kezelésben a biztosítás éppoly fejlődik, mint a magánvállalatoknál. Ha az új törvény nem is áll majd az államosítás alapján, feltétlenül szükséges, hogy erősebb ellenőrzést biztosítson, mint a régi törvény. A régi törvény csak az alaptőke minimumát, minden biztosítási ágra vonatkozóan 200.000 koronát, a díjtartalék elhelyezésének módját szabja meg és annak az alapelvek bemutatását, melynek alapján a matematikai díjakat számítják. Legtöbb állam nem ily liberális és majdnem mindenütt állami biztosító hivatalokat állított fel. Ilyen hivatalok vannak nemcsak Angliában, Franciaországban, Németországban, hanem a szomszéd Ausztriában is. A német biztosítási törvény nem szabja meg az alaptőke nagyságát, e helyett az állami hivatal megtagadhatja az új vállalat cégbejegyzését, ha a benyújtott üzleti terv kivételéhez a rendelkezésre álló alaptőkét nem tartja elegendőnek. Az említett államokban minden biztosító társulat köteles minden évben mérlegét az állami hivatalnak bemutatni, melyet a hivatal elülvizsgál, egyuttal hasznos utasításokat is ad, sokszor altruisztikusabb tevékenységre is készíteti a társulatot. Egyes díjtartalékolási módokat meg is tilt, így például Ausztriában tiltották az úgynevezett Zillme-féle díjtartalékolást, mely könnyen visszaélésekre hasz-

nálható fel. Helytelen például a nálunk eddig használt nettó díjtartalékolási mód, az esetleg felállítandó hivatal erre reá is mutathatna.

Az új törvény, ha nem is hozná az államosítást, mindenesetre hozni fogja a hatósabb állami ellenőrzést. A biztosítás alapja a kölcsönös segítség elve, mely szép altruisztikus elvet meg kell kedveltetni a szélesebb néprétegekkel. A jövő államának szociális reformjai között egyik legfontosabb a népbiztosítás, a kötelező agkori és rokkantság biztosítás. A népkormány ezt meg is fogja valósítani, valószínűleg egy külön állami intézmény alapításával.

Hajós Géza.

HIREK

— Karácsonyi istentiszteletek. A református templomokban:

Ünnep első napján: a Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Baltazár Dezső püspök, ágendázik Papp Kálmán segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Papp Kálmán segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Dicsőfi József lelkész, ágendázik Szele György lelkész, délután 2 órakor prédikál Ferenczy Károly segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 órakor Uray Sándor lelkész, ágendázik László Albert segédlelkész, délután 2 órakor prédikál László Albert segédlelkész; az Árpád-téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Zih Sándor lelkész, ágendázik Molnár Ferenc segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész; az ispotályi templomban délelőtt 9 órakor prédikál Könyves-Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Nemes István segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Nemes István segédlelkész; a homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál és urvacsorát oszt Boér Károly vallás tanár; a városi szegényházban délelőtt 9 órakor és urvacsorát oszt: dr. Ferenczy Gyula egyetemi tanár.

Ünnep második napján: a Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Ferenczy Gyula egyetemi tanár, délután 2 órakor prédikál László Albert segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Ferenczy Károly segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 órakor prédikál László Albert segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Papp Kálmán segédlelkész; az Árpád-téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Nemes István segédlelkész; az ispotályi templomban délelőtt 9 órakor prédikál Nemes István segédlelkész, délután 2 órakor prédikál Ferenczy Károly segédlelkész; a homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Papp Kálmán segédlelkész.

Az ág. hitv. evang. templomban szerdán, karácsony első napján, az istentiszteletet délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi. Utána ugyanó oszt urvacsorát. Délután 5 órakor Zemán Zoltán segédlelkész prédikál. Csütörtökön, karácsony másodnapján, délelőtt 10 órakor Zemán Zoltán segédlelkész végzi az istentiszteletet s istentisztelet után urvacsorát oszt. Délután 5 órakor ima.

— Kinevezések. Handler Gyula kormánybiztos-főispán ma S o m o g y i Rezső alszámvevőt pénztári ellenőrré, Csátáry Szűcs Bertalant gyámpénztárnokká helyettesítette be, egyben Ördögh László végzett joghallgatót díjtalan közgazdasági gyakornokká nevezte ki.

— Eljegyzés. Markovits Ignác eljegyezte Csillag Margitot.

— Halálozás. Özvegy Fésüs Józsefné tegnap reggel 76 éves korában hosszas szenvedés után elhalt. Az elhunytban özvegy Koháry Gyuláné, a Csokonai-színház főpénztárosnője, édesanyját gyászolja. Az elhalt urasszony temetése 26-án délelőtt lesz.

— A pénzügyeti, egyházi, városi és állami segédalkalmazottak 26-án, karácsony másodnapján, délután 3 órakor gyűlést tartanak az Uránus-mozgóban (Korona-átjáró).

A Hangya-szövetkezet szervező bizottsága ezúton értesíti a közönséget, hogy a szövetkezetbe tagok belépésre jelentkezhetnek december 3-éig, amikor az előjegyzésüket fogadják záratni. Előjegyzési helyek: 1. A Gazdasági Egyesületben (Piac-u. 59. sz. 1. e.) 2. Blattner József üzletében (Csapó-u. 1. sz.) és 3. Bakk Béla tanítónál (Csapó-utcai iskola). A szervező bizottság kéri az aláírási ívek bemutatását december 31-ike előtt a Blattner József üzletében (Csapó-utca 1. sz.).

Az öngyilkos színész. Megirtuk tegnap, hogy Dán Ilona színész nő veronállal megmérgezte magát. A lefolytatott rendőri nyomozás adatai szerint azonban a színésznő nem akart öngyilkos lenni, bár valami esemény elkeserítette. Erős fejfájása volt, amely ellen igen nagy mennyiségű piramidolt vett be, hogy egy-két napig aludni tudjon. A piramidol azonban oly erős adagolású volt, hogy mérgezést okozott.

Munkások gyűlése. A debreceni huszári munkások e hó 26-án, csütörtökön délután 4 órakor értekezletet tartanak a Kossuth-utca 11. alatti Munkás-Otthonban.

A debreceni építőmunkások e hó 27-ikén, pénteken este 8 órakor gyűlést tartanak az Uranus-mozgóban (Korona-átjáró).

Új ügyvéd. Falk Tibor dr., Hajdúvármegye aljegyzője, tegnap a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt fényes eredménnyel tette le az egyesített bírói és ügyvédi vizsgát. A nagytehetségű fiatal jogtudós ugyanis mint kiváló tisztviselő, ugysis mint kitűnő ügyvédjelölt, mindig kivívta ismerőseinek elismerését. Falk Tibor dr. a debreceni társadalmi életnek is kedvelt, rokonszenves alakja.

Orvosi hír. Dr. Róth Vilmos egyetemes orvostudor, fogorvos, fogászati rendelőjét újból megkezdte. Rendel délelőtt 9—12, d. u. 3—5-ig az ipar- és kereskedelmi bankpalotában Szentanna-utca 13. (Bejárat a Varga-utca felől.)

Tanárok gyűlése. A debreceni tanári kör december 28-án délelőtt 10 órakor a ref. kollégium kistanácstermében gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Dr. Gulvás István: Iskolánk reformálása, 2. Dr. Medveczky Károly: A nevelőmunkások országos egyesületének viszonya a tanáregyesületekhez.

Eljegyzés. Popper Margitkát Balványból eljegyezte Ladányi Dezső okl. mérnök, tart. főhadnagy.

Egy boldogtalan asszony. Szalánczy Józsefnek, a Debreceni Független Újság volt munkatársának új reménye most jelent meg a Csáthy Ferenc egyetemi könyvkiadó cégnél Debrecenben. A szerelem romantikájának boldog, színes papiaiba ragadja az olvasót Szalánczy Józsefnek ez az újabb regénye. A borongó történet színhelye egy csendes életű vidéki városka. Az író néhány színes esetvonással művészileg tudja érzékeltetni a szinte már veszendőbe ment vagy mesterségesen elfojtott kisvárosi levegőt, amely a csendes, tiszta szerelmi regények atmoszférája. Ebben a környezetben játszódik le a vonzó érdekességű szerelmi történet, egy asszony boldogtalan szerelmi élete. — Mint viruló, hamvas arcú leányka, férjhez megy egy idős kórörvöshöz. A tragikus különbség pár esztendő múlva elűtattja az elkerülhetetlen fordulóhoz. Valami ellenállhatatlan erő odahajtja fiatal asszony-szívét egy ifjú tanárhoz. A férje csendesen kitér az útjából, fájdashánál nagyobb a szeretete, amely nem tud útjába állani az asszony boldogságának, aki elragad az égo fiatalsága, hogy azután megtörve, kiábrándulva, boldogtalanul térjen vissza a jó férj emlékéhez. Az író nagy gondossággal rajzolja meg alakjainak lelki élményeit. Ennek köszönheti, hogy alakjai mind plastikusán domborodnak ki. Az egész cselekményen elemenszerű erővel sugárzik át egy őszinte érzés emberbaráti szív melegsége. A csinosan kiállított kötet a könyvkereskedői 10 százalékos felárral együtt 6 kor. 60 fillérért kapható minden könyvesboltban.

A harmadik kerületi szociáldemokrata pártszervezet e hó 27-én, pénteken este 8 órakor tartja alakuló ülését a Royalban (Deák Ferenc-utcai bejárat, pincékék szakegylete).

Megnyílik az iparoskör. A háború tüzérek alatt a nehéz fűtési viszonyok és a tagok nagyrészenek távolléte miatt az iparoskör nem állott a tagok rendelkezésére. Az elnökség most úgyintézkedett, hogy Karácsony első napján a kör összes helyiségeit megnyitja s ezennel minden ünnep- és vasárnapon a tagok rendszeren látogathatják s a könyvtárnak az igénybevétele is megtörténhetik. Könyvek kiadására a helyiségben nyerhető felvilágosítás.

Előjegyzési naptár 1919-ik évről. Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyv és papírkereskedésében Debrecen, Piac-utca 34.

Ily. Schaff János táncművészete a Royal dísztermében. Tisztelettel értesítem növendékeimet, hogy a spanyol járvány miatt beszüntetett tanítást e hó 27-én, pénteken, ismét megnyitom. Karácsony első és másodnapján nagy táncestély. Kezdeté 5 órakor. Belépődíj 3 korona.

Gázcsillárokat szakszerűen villanvra alakít és újá tisztít jutánvos árban Varga János csillárkészítő és szerelő, Szent Anna-u. 54. sz. (Kisposta-udvar.)

Névjegyeket gyorsan és izlésesen készít Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdája, Piac-u. 34.

Megjelent a helybeli telefonelőfizetők új betűsoros, mindenkinek nélkülözhetetlen névjegyzéke. Kizárólag kapható a Színházi Figaró szalonjában, ahol előfizetések bármely fővárosi lapra postadíj nélkül fölvetetnek.

Átalakításokat, javításokat és tisztításokat vállal Krisch Károly cserépkályvák nagy raktára, Hunyadi-u. 13. Telefon 12-18.

Ügyvédi határidő naplók, hosszú és széles alakban 1919-ik évre. Debreceni kalendarium 1919. évre ára 5 K, 10% felárral. Kapható Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-u. 34. Telefon 54.

Biztonsági vasaitókat, szeszifőző és zsirt olvasztó üstöket (kazánok), vasszerkezeteket, lakatos és kovács tömegárúkat rendel s szerint készít ifj. Losonczy János, József kir. herceg-utca 16. sz. Telefon 347

Keresek nagyobb lakást, házat is vennék hol megfelelő lakás van. Csapó-utcaiak előnyben. Ügynökök díjazva. Értekezni d. e. 8—10-ig, dr. Fischer, Csapó-u. 86.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

és fia a huszár, népszínmű. CSÜTÖRTÖK: Délután: **Sabin-nők elrablása,** vigjáték. — Este: **Stambul rózsája,** operett.

PÉNTEK: **Köristalány,** operett. B) bérlet. SZOMBAT: Délután: **Tul a nagy Krivánon,** operett. — Este: **Köristalány,** C) bérlet. VASÁRNAP: Délután: **Aranyember,** dráma. Este: **Köristalány,** operett.

Vigszínház

CSÜTÖRTÖK: Délután: **Heje-huja báró,** operett. — Este: **Az ezred apja,** énekes vigjáték.

PÉNTEK: **Jogot a nőknek!** énekes vigjáték. Ujdonság.

SZOMBAT: Délután: **Az ezred apja.** Este: **Jogot a nőknek!**

VASÁRNAP: Délután: **Márványmenyasszony,** operett. Este: **Jogot a nőknek!**

A színházi iroda hírei. Ünnepi előadások a Csokonai-színházban. Karácsony első napján délután fél négy órai kezdettel a Szegény ifjú története színmű és este a Vén bakkancos és fia a huszár népszínmű kerül színre a Csokonai-színházban.

Ünnep másodnapján délután a Sabin-nők elrablása, vigjáték, este a Stambul rózsája operett lesz műsoron. — Karácsonyi előadások a Vigszínházban. Ma délután fél négy órai kezdettel Honthy Hanna fellépésével a Márványmenyasszony operett, este a Tul a nagy Krivánon, operett, az ünnep másodnapján délután a Heje-huja báró operett, este az Ezred apja énekes bohózat. Heltai Jenő fellépésével kerül színre a Vigszínházban. — **Jogot a nőknek!** A legjobb vigjátékok egyikét mutatja be pénteken a Vigszínház, a melyre nagy gonddal készült a társulat vigjátéki személyzete. A kitűnő ujdonság eléfőtől végig hangos derűtségben tartja a publikumot s így előreláthatólag sok előadást fog megérni a Jogot a nőknek! — **Köristalány.** A szezon legnagyobb operett-ujdonsága pénteken B) bérletben, szombaton C) bérletben kerül színre a Csokonai-színházban.

Zilahy Gyula szilveszteri művészestéve a Bika dísztermében. A debreceni közönség Szilveszter-estéjét a Zilahy Gyula nagy művészete és ragyogó humora fogja besugározni. A feledhetetlen Zsűl lejön erre a z este Debrecenbe s lezompásáhh, legmulatságosabb műsorát hozza Helvárok: páholy (5 személyre) 50 kor., ülőhely I. rendű 10 kor., II. rendű 8 kor., III. rendű 6 kor., erkélyülés 3 kor., és a vigalmi adó. A művészest után fél-tíz órai kezdettel a szezon egyetlen nagy-szabású táncmulatsága lesz éjféltűn egy óráig Kiss Béla zenekarával. Személy-jegy erre 5 kor., páholy 25 kor., és a vigalmi adó. Jegyek a Zilahy-művészestre és a táncmulatságra már előre válthatók a Színházi Figaró szalonjában (ref. egyház bérpalotája).

A néma ház című négyfelvonásos dráma, Maria Mayen és Leopold Kramer főszereplésével, ma és holnap az Urániában.

A félkegyelmű, amerikai film, négy felvonásban, ma és holnap az Apollóban.

Erich Kaiser Tietz és Lia Mara az Arany Bika-Moziban.

Előadások kezdete a mozgósínházakban ma és holnap 3 órakor, fél 6-kor és 8 órakor.

Közellátási ügyek

Rumiegyek kivétele és beváltása. A köz-élelmezési ügyosztály figyelmezteti a közönséget, hogy a rumiegyek kivételének határideje január 5-én lejár. Aki rumiegyek még nem váltotta ki, jelentkezze a lakása szerint illetékes lisztirodánál, ahol rumiegyeit megkapja. A rumiegyeket darabonként fél liter 40 százalékos rumra az italmérőknél lehet beváltani. Január 15-én a rumiegyek érvényüket veszítik, ezen határidőn túl azokat már beváltani nem lehet. Debrecen, 1918. december hó 24. — Közélelmezési ügyosztály.

A marhahus újabb maximális ára. Folyó hó 25-ikétől kezdődőleg az I. osztályu marhahus kilónkénti árát 11 kor. 60 fillérben, a másodosztályu marhahus kilónkénti árát 10 kor. 60 fillérben állapított meg. Ez az ár a december 24-iki hetivásáron az élomarhákra kialakult ár arányában állapított meg. — Debrecen, 1918. december 24. Zöld, tb. tanácsnok.

A petróleum bevásárlásának újabb rendezése. A petróleum fogyasztási jegyek kiváltására a közönség közül még senki sem jelentkezett, habár erre a múlt héten a hírlapok útján felhívott. A jegyek átvételére ilyen körülmények között a közélelmezési ügyosztály hiába tűz ki elegendő időt; ha a jegyeket mindenki az utolsó napokon akarja kiváltani, az ácsorgás, várakozás nem lesz kikerülhető. A közélelmezési ügyosztály ismételve közli a következőket: Azon körülmények, amelyek a világító kőolaj kiosztása körül bekövetkeztek, feltétlenül szükségessé teszik, hogy ezen áru beszerzésének az a módja, amely a liszt, cukor, stb.-nél már bevált, a világító kőolajra is kiterjesztessék, hogy így a jegykiosztással járó hosszas ácsorgásoknak eleje vétessek. Miután a világító kőolaj ház-

KÖNYV ÉS IRAT

magyar var re- i, hatal- nagy- lig meg- rült. — nk alatt latti tűz i vissza Am ve-

tt

étesítése

memmi- mányok össze. amely- s terüle- ill átén- ságu te-

azt is yminisz- ta, hogy és meg- znetközi

elmezte- ják meg- t, hogy má. A lt, hogy : csapa- Pozsony ik a né- kkal ne a zsidó t támo-

nak reálfván özelitet- csapa- ssán ma negszál- állomá- érintke-

Az előadások minden mozgóban 3, fél 6 és 8 órakor.

tartásonként és nem személyenként adatik ki, az egyes háztartások a részükre igényelhető petroleum-mennyiségnek megfelelő elemi-szerkönyv-lapokat kapnak. 1. Sem gáz, sem villannyal nem bír, egy személynél több tagból álló háztartások 6. számú nem stráfós jegyeket, 2. a gáz vagy villannyal bírók 7-ik számú nem stráfós jegyeket, 3. az iparosok, akik iparukat igazoltan folytatják és műhelyükben sem gáz-, sem villanyvilágítás nincsen, ipari célra 8-ik számú nem stráfós, 4. egyszemélyes háztartások a 6-ik számú stráfós, 5. a mezőgazdák a 7-ik számú stráfós jegyeket kapják. Felhívatik tehát a lakosság, hogy a lakása szerint illetékes lisztirodánál a f. évi december hó 23-tól kezdődőleg petroleum beváltására jogosító fogyasztási igazolványait szerezzék be. A petroleumjegyek kiosztása 1919. január 5-ig tart. A kiadott petroleumlapokat azon kereskedőknél kell előjegyeztetni, akik petroleum eladásával foglalkoznak. A kereskedők a náluk előjegyzett petroleumjegyekről 2 példányban kimutatást tartoznak készíteni és pedig külön a 6., 7. és külön a 8-as számú jegyekről, mely kimutatások egyik példánya legkésőbb január hó 6-án délig a városi lisztirodában beadandó lesz. A lisztiroda az egyes kereskedők petroleumszükségletét ezen kimutatás alapján állapítja meg és a közellátási hivatal gondoskodik, hogy az egyes kereskedők a náluk előjegyzett fogyasztási igazolványokra szükséges petroleum-mennyiséget havonta feltétlenül megkapják. A most kiosztandó petroleum fogyasztási igazolványok szelvényei január hónaptól érvényesek. Az azonban, hogy az egyes szelvények mikor lesznek beválthatók és az egyes szelvényekre milyen mennyiségű világító kőolaj adható ki, annak idején a minisztérium kiutalásai arányában fog megállapítani és a lakossággal a helyi lapok útján közölni. A petroleum fogyasztási igazolványok darabja 10 fillér. Debrecen, 1918. december hó 24. — Közélemezési ügyosztály.

Burgonyajegyek beváltása. A közélemezési ügyosztály figyelmezteti a közönséget és a kereskedőket, hogy december, január és február havi burgonyajegyek január hó 5-én érvényüket veszítik. Január hó 5-ike után tehát a december, január és február havi burgonyajegyeket beváltani nem lehet. Az október és november havi jegyek máris érvényüket veszítették. Felhívja azért a közönséget, hogy jegyeiket sürgősen váltsák be. Figyelmezteti a kereskedőket, hogy ha elegendő burgonyakészletük vevőik számára nem volna, forduljanak a közellátási hivatalhoz, a melynek elegendő készlet áll rendelkezésére. Meg kell jegyezni, hogy a kiosztás alá kerülő burgonya eléggé szemetes, földes. Azonban a közélemezési bizottságnak és az illetékes tényezőknek nagy erőfeszítésbe került az is, hogy a mai rendkívül nehéz munkás-, fuvarozási és szállítási viszonyok közt ilyen minőségű burgonya álljon rendelkezésére. — Debrecen, 1918. december 24. — Közélemezési ügyosztály.

Polgári ruhák beszolgáltatása. A közönség a felesleges ruhák beszolgáltatásának kötelezettségét — úgy látszik nem vette komolyan. A három napi eljárás eredménye a következő: beszolgáltattak 964 nadrágot, 783 mellényt, 938 kabátot, 207 felső kabátot, 1908 inget, 1125 alsónadrágot, 521 pár cipőt. Ez az eredmény nem felel meg a várakozásnak. A közélemezési ügyosztály azon okból, hogy beszolgáltatási kötelezettségüknek azok eleget tehessenek, akik abban az előző átvétel alkalmával akadályozva voltak, az átvételre újabb határidőt tűzött ki. Felhívja azokat, akik beszolgáltatandó ruháikat még nem adták, hogy ebbeli kötelezettségüknek 30-án és 31-én tegyenek eleget. Az átadás csak egy helyen, az Eötvös-utcai óvodában történik a jelzett napokon reggeli 8 órától 1 óráig. A Timár-utcai és József kir. herceg-utvai óvodákban ezúttal átvétel nem lesz. A beszolgáltatáshoz szükséges összeíró lapot a lakás szerint illetékes lisztirodától kell átvenni és azokat a ruha beszolgáltatása alkalmával az átvevő bizottságnak leadni. Azoknak, akiknek nincsen

átadnivaló ruhájuk, azoknak az összeíró lapot kivenni nem kell. Azok a leszerelt katonák, akik polgári ruhát kérnek, az arra vonatkozó igénybejelentési lapot a lisztirodában vehetik át és azokat kitöltve és igazolványgyanott adhatják be. A ruhautalványt posta útján kapják meg. Közélemezési ügyosztály.

NYILTTÉR. *)

DR. VADAS ÉS DR. BRÜLL BÉLA főv. jogi szemináriuma

biztos sikerrel előkészít
ügyvédi vizsgára.

Külön kurzusok kevés gyakorlatu, hadból visszatért jelelteknek. Felvilágosítás levélben is.

Budapesti, Mérély-utca 9. szám.

*) E rovatban közöltteket nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Újévi képeslapok

nagy választékban kaphatók

Hegedüs és Sándor

Irodalmi és Nyomdai R.-társaság
papírkereskedésében

Piac-utca 34. szám.
Póposta mellett.

A Debreczeni Kölcsönös Segélyező- Egylet

korlátolt felelősséggel alakult 1884.

A XXXVI-ik évtársulatot 1919.
év január 1-től nyitja meg.

A tagok száma 7—8000, akik több
mint 80.000 tőrszabotét fizetnek.

Az üzleti tőke 6 millió. Tartaléka-
ink összege 600.000 korona.

Egy heti tőrszabotét 50 fillér.
„ havi „ 5 korona

A tagok részére kölcsönök a
legelőnyösebb feltételek mellett
folyósíthatnak.

Legújabb könyvek.

Wilson beszédei és üzenetei a háborúról, békéről és a népek szövetségéről, Wilson életrajzával és arcképeivel. Ára K 4.—

Pásztor Árpád: Princesz, történet egy babagyárból. Ára kötve K 12.—

Upton Sinclair: Parázna pénz. Regény. Fordította Halasi Andor. Ára K 12.—

Krudy Gyula: Napraforgó. Regény. Ára K 18.—, kötve K 30.—

Arclbasev: Szenvedély. Dráma 4 felvonásban. Ára K 4.—

Biró Lajos: A kezdet és a vég. Vezércikkek. Ára K 10.—

A Fekete Vénusz Irta egy keleti diplomata. Regény. A kelet minden sejtelmé, gyönyöre és titkos bűnei vannak leírva. Ára K 9.—

Flaubert: November. A titkos és tiltott szerelem gyönyöreit és büntetését festi szerző ezen regényében. Ára K 8.—

Artur Landsberger: Hírn dr. esete. Detektív történet. Igazán nagy szenzációja a modern detektív regényeknek. Ára K 6:50.

10 százalék telár. Kaphatók

HEGEDÜS és SÁNDOR

irod. és nyomdai részv. társ. könyvkereskedésében

DEBRECZEN, főposta mellett.

Előjegyzési és tárca- naptárak

az 1919-ik évre

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor
Irodalmi és Nyomdai R.-társaság
könyv- és papírkereskedésében
Piac-utca 34. szám.

Faeladás.

Debreczen város tulajdonát képező halápi erdőben visszamaradt vágaskunyhók és hidak faanyag (mintegy 16'4 m³, tulnyomólag tölgy) **folyó hó 30-án reggel 9 órakor** megtartandó árverésen eladatik. A faanyag kiszedése után a karámoknál visszamaradó gödör behuzandó, elsimítandó.

Találkozás a halápi csárdánál.

Vételár azonnal fizetendő és a megvásárolt faanyag azonnal elvihető.

Debreczen, 1918 december 18.

Nagyerdei Erdőhivatal.

STERN JÓZSEF ÉS TESTVÉRE KEFEGYÁR R.-T.

VÁROSI RAKTÁRA

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 22. SZÁM.

Ajánlja
saját gyárt-
mány hax-
tertást

KEFEÁRUIT

a legelőnyö-
sebb gyári
árakon.

Illatszerek :: bőrárak :: fésük :: acélárak

igen nagy választékban kaphatók.

Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 32. szám. (Saját ház.)

Alaptőke és tartalék: 6 millió 700.000 korona.

Magyar Állami Osztályosrójáték főelárúító helye. **ÉRDEKÖSSÉGBEN A „MERCUR” VÁLTÓZSÉLETI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGGAL.** Foglalkozik a banküzlet összes ágával.

ALAPÍTÁSAI:

Általános Faipari és Kereskedelmi Részvénytársaság, Csanak József Kereskedelmi Részvénytársaság, Debreczeni Faipar Részvénytársaság, Első Élesdi Mészégető Részvénytársaság, Élesdi Erdőipar Részvénytársaság, Erdélyrészi Üveggyár Részvénytársaság, Feketeerdői Üveggyár Részvénytársaság, Hungária Hengermalom Részvénytársaság, Karczagi Cserép- és Téglagyár Részvénytársaság, Magyar Hal-kereskedelmi és Halkonzervgyár Részvénytársaság, Magyar Szabadalmazott Patkógyár Részvénytársaság, „OCEAN” Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi R.-társaság.

ÉRDEKELTSÉGEK:

Általános Hitelszövetkezet, Debreczen, Bankegyesület rt., Debreczen, Hitel- és Jelzálogbank Részvénytársaság, B.-Ujfalu, Nagylétei Takarékpénztár R.-társaság, Nagyléta.

!! UJ VALLALAT !!

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy önálló

gőzmosó, vegytisztító és kelme-
festő vállalatot létesítettem, ::

melyet „HUNGÁRIA” címen vezetek. Főüregvésem megrendelőim megbízásait szép és olcsó munkával, mindenféle, pedig gyorsan kielégítem. Gyászruhák, vagy sürgős munkák soron kívül készítek. A n. é. közönség szíves pártfogását kérom.

LIBÁNDI ANDRÁS, Péterfia-u 4. sz.
Telefona 399. szám.

Reumája megszűnik. Kezelszük.

Ezer elismerő levél bizonyítja, hogy éves elhanyagolt reumatikus csúszos fájdalmakat megszüntet. **REUMÁK**
Egy teljes készlet ára 24 korona minden hozzávalóval és használati utasítással együtt.

Kapható: **Matis Béla** vegyésznél, Kispeszt

Már minden gazda ismeri.

Ha kitűnő termést akar, keresse fel a

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyárat

Gyártelep: Vargakert, Déli-sor 19. — Városi üzlet: Petőfi-tér 13., a nagyállomással szemben.

Gyártmányai:
Hazai Drill párosszor és Hortobágy Drill páratlansoru

vetőgépek

minden távolságban. — Ekek, boronák, szecsavágók, répvágók, morzsolók, kukoricaültetők, ekekapák s egyéb gazdasági gépek.

Legújabbban készitünk gazdasági szekereket is. Kérjen árjegyzéket.

Mindenféle mezőgazdasági eszközök, motorok stb. szakszerű javítását elvállaljuk.

TELEFON 7-51. TELEFON 7-89.

Versenyképes árak.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR

Debreczenben, Piac-utca 16.

(Saját ház)

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete

Alaptőke 2,400.000 K.

Tartaléktőke 1,770.000 K.

Betétállomány 30,000.000 K.

Üzletágai:

Takarékbetétek, csekkszámok. Váltóleszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruraktár.

Idegen pénznemek vétele és eladása.

Átutalások hadifoglyok részére.

Safe-deposit (magánpénztár).

Affiliált intézetei:

Kabai Takarékpénztár r.-t., Nádudvari Takarékpénztár r.-t., Hajdunánási Gazdasági Bank r.-t., Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank r.-t.

RAKY
KOVILK
TCA

magyar
gyar re-
b, hatal-
nagyar-
dig még
erült. —
nk alatt
latti tűz
ti vissza
Am ve-

ooo

tt

létesítése

amennyi-
ományok
k össze.
amenny-
s terüle-
ell átér-
sságu te-

k azt is
yminiszt-
ta, hogy
és meg-
mzetközi

relmezte-
lják mes-
et, hogy
lmát. A
ült, hogy
k csapa-
Pozsony
ák a né-
okkal ne
a zsidó
et támo-

nak

celialván
cözelitet-
csapa-
ssán ma
megszál-
állomá-
érintke-

Aréféadások minden
napokban
3. fél 8 és 8 órákor.

